

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznike. — Inserati do 30 peti
Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inserati peti
vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafjeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 180
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESSENICE. Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

VOLILNI ZAKON

**Kandidatne liste so enotne za vso državo — Glasovanje je javno — Večm-
ska lista dobi dve tretjini mandatov — Naša banovina voli 25 poslancev**

Beograd, 12. septembra. M. Današnje »Službene Novine« objavljajo zakon o volitvah narodnih poslancev v Narodno skupščino. Glavne določbe zakona so:

Volitve se vrše za štiriletno dobo. Ako se Narodna skupščina razpusti pred potekom tega štiriletnega roka, mora ukaz o njenem razpustu vsebovati tudi naredbo o razpisu novih volitev, ki se morajo izvršiti najkasneje v treh mesecih, a nova Narodna skupščina se mora sklicati v štirih mesecih.

Volitve so po vsej državi na isti dan in sicer na nedeljo.

Voli se s splošnim, direktnim in javnim glasovanjem.

Število mandatov narodnih poslancev znaša tri za upravno področje Beograda, Zemuna in Pančeva, za posamezne banovine pa sorazmerno s številom prebivalstva, in sicer dobi dravska banovina 25, savska 58, primorska 20, drinska 37, vrbaska 22, zetska 20, dunavska 51, moravska 32, vardarska pa 37 mandatov.

To število mandatov se porazdeli v posameznih banovinah na upravne srece in na mesto, kjer je sedež banovine, ako ima nad 50.000 prebivalcev. Na mesta z nad 100.000 prebivalci odpade dva mandata.

Skupnemu številu poslancev se doda še toliko poslancev, kolikor je nosilec državnih list, ki so prejela nad 50 tisoč glasov v vsej državi.

Kandidatne liste so enotne za vso državo. Na eno izmed državnih list se mora vezati vsak sreski ali mestni kandidat.

Nosilca državne kandidatne liste predlaga po 60 upravičenih volilcev iz vsakega srece v državi. Na tega nosilca se vežejo sreski kandidati, ki jih je lahko v istem srezu tudi več iz iste kandidatne liste. Ti sreski kandidati prijavijo svojo kandidaturo pri sresnem sodišču, ako jih predlaga najmanj 200 upravičenih volilcev istega srece.

Obenem morajo predložiti potrdilo, da je nosilec državne kandidatne liste, na katero se vežejo, pristal na njihovo kandidaturo.

Državna kandidatna lista mora imeti najmanj po enega kandidata za vsak srez in vsako banovinsko središče, ki voli enega poslanca, odnosno za Zagreb dva, za Beograd tri.

Najdalje 25 dni pred volitvami je treba državno kandidatno listo izročiti kasacijskemu sodišču v Beogradu v potrditev.

Najvišja volilna instanca je glavni volilni odbor, v katerem so tudi zastopniki državnih kandidatnih list.

Glasovanje se vrši po voliščih, ki so praviloma v vsaki občini. V večjih krajih je lahko več volišč, lahko pa se tudi več manjših občin združi v eno volišče, ako nimajo skupno nad 800 volilcev.

Število glasov za posamezne državne liste se določa tako, da se na podlagi volilnih izidov ugotovi skupno število glasov, oddanih za vse kandidate, ki so se vezali z nosilecem dotične državne liste.

Nosilec one državne kandidatne liste, ki je na ta način dosegla relativno večino in nosilci onih državnih kandidatnih list, ki so dosegli nad 50.000 glasov, se smatrajo za izvoljene. Kandidati z liste za upravno področje Beograda, ki je bila zvezana z državno listo z največjim številom glasov, so vsi izvoljeni za narodne poslance. Isto velja za oba mandata v Zagrebu.

Nato se dodelita državni kandidatni listi z največjim številom glasov v vsej državi dve tretjini skupnega števila narodnih poslancev, to je od števila, ki pade na vse banovine. Ti dve tretjini mandatov se porazdelita na posamezne banovine v razmerju s številom, ki jim gre, in sicer odpade na dravska banovino 16 mandatov, na savsko 39, na vrbasko 14, na primorsko 13, na drinsko 25, na zetsko 13, na dunavsko 35, na moravsko 21, na vardarsko 24.

Po banovinah se ti mandati nato porazdelijo po vrsti srezov, ki so dobili največje število glasov, oddanih za vse kandidate, vezane v srezu oziroma v banovinskem sedežu z najmočnejšo državno kandidatno listo, ki je prejela dve tretjini mandatov. Na to bo glavni volilni odbor proglasil iz teh najmočnejših srezov za izvoljene narodne poslance one sreske in mestne kandidate, ki so v dotičnem srezu prejeli največ glasov od vseh kandidatov, vezanih na to listo.

Ostalo število mandatov se, ako je najmočnejša državna lista dobila absolutno večino glasov, razdeli med vse državne kandidatne liste, ako pa je najmočnejša lista dobila samo relativno večino, pa samo med ostale državne liste. Na ta način pride do razdelitve v dravski banovini 9, v savski 19, v vrbaski 8, v primorski 7, v drinski 12, v zetski 7, v dunavski 16, v moravski 11 in v vardarski 13 mandatov. Razdelitev v banovinah se izvrši proporcno po D' Hontovem sistemu.

Nihče ne more kandidirati v več srezih, nego samo v enem. Vsak kandidat mora imeti svojega namestnika.

Volilni rezultat ugotovi in razglasi glavni volilni odbor za vso državo. Odbor zaseda v Beogradu in predseduje mu predsednik Državnega sveta. Njegovi člani pa so predsedniki kasacijskih sodišč in njihovih oddelkov, podpredsednik Državnega sveta in po dva predstavnika vsake državne kandidatne liste.

Izvoljeni narodni poslanci more izgubiti mandat, ako izgubi volilno pravico, ako za časa trajanja mandata stopi v državno službo ali dela z državo podjetniške ali liferantske posle ali ako preneha biti član one skupine, kateri pripada nosilec državne kandidatne liste, na katero je bila njegova kandidatura vezana.

Volilni zakon predvideva tudi kazenske sankcije in kazenski postopek za volilne prestopke.

ni konferenci pooblastila, naj se popusti črtanja pri oborožitvah za Ameriko.

Dunaj, 11. septembra. g. Glavni odbor se je sestel danes k izredni seji ter sprejel poročilo zunanjega ministra dr. Schobra, ki je poročal o poteku razprav v Ženevi ter nato soglasno odobril vse ukrepe, ki jih je predložila vlada v svrhu štednje v državnem gospodarstvu.

Snovanje francosko-nemških kartelov

London, 12. septembra. »New Cronicle« doznava, da bo ob priliki poseta francoskih ministrov v Berlinu sklenjena ustanovitev posebnega odbora, ki bo imel nalogo pospeševati zblizanje med obema narodoma. V tem odboru bodo zastopniki vlade, politiki, predstavniki gospodarskih krogov in kulturni delavci. List tudi izve, da bo prvi ukrep tega odbora osnovanje velikih francosko-nemških kartelov, ki bodo lahko obvladovali vso Evropo.

Mussolinijev poset pri papežu

Rim, 12. septembra. Poset Mussolinija pri papežu je po informacijah iz poučenih krogov že gotova stvar. Državni kardinal Pacelli je zaradi tega odgodil nastop svojega dopusta. Mussolini bo posetil papeža najbrže prve dni prihodnjega tedna.

Znižanje pokojnin v Nemčiji

Berlin, 12. septembra. AA. Državna vlada namerava izdati nadahne odredbe za znižanje državnih izdatkov. Vsem državnim upokojencem bodo znižane njihove pokojnine od 80 na 75% njihovih prejšnjih plač. Podobno namerava vlada znižati pokojnine vdov in sirot, tako da bodo te pokojnine dosegle prvotni znesek. Posebna znižanja so predvidena za pokojnine nad 1000 mark mesečno.

Kruh iz domače moke

Rim, 12. septembra. AA. Mussolini je na seji stalnega odbora za žito izjavil, da je leta 1930 obrodilo v Italiji 97.3 milijona kvintalov žita na 4.8 milijona ha zemlje, dočim je leta 1929 vrgla žetev 70 milijonov kvintalov žita na 3.98 milijona ha obdelane površine. Mussolini je prepričan, da bo kmalu prišel čas, ko se bo v Italiji mesel kruh samo iz domače moke.

Katastrofalen vihar v Ameriki

Več mest v državi Honduras je popolnoma razdejanih — število smrtnih žrtev znaša nad tisoč — Eksplozija v tovarni Kodak

Newyork, 12. septembra. V državi Honduras je divjal včeraj strahovit orkan, ki je povzročil pravo katastrofo. Vihar je bil tako močan, da je podiral hiše, prevračal vlake in lomil drevje kakor slamo. Morje je bilo tako razburkano, da je metalo čolne in večje ladje na kopno, voda pa je poplavlila vso obalo. Samo v Belizi je bilo po dosedanjih ugotovitvah nad 500 ljudi ubitih. Še hujsa je katastrofa v mestu Tella, ki je popolnoma opustošeno. Tu je število smrtnih žrtev še mnogo večje. Škoda znaša samo v tem mestu mnogo milijonov. Tri četrtine mesta je v razvalinah, ranjenih pa je nad tisoč ljudi. Tudi Portorico je hudo prizadeto. Vihar je divjal s hitrostjo 150 km na uro. Ameriška vojna mornica je poslala več ladij na pomoč. Rdeči križ je organiziral pomožno akcijo.

Newyork, 12. septembra. V znani tvornici filmov in fotografskih potrebščin Kodak je nastala včeraj zvečer eksplozija v oddelku za izdelavo filmov. Dva delavca sta bila ubita, 14 pa hudo ranjenih. Šest izmed njih se v bolnici bori s smrtjo. K sreči se eksplozija ni razširila na ostale objekte ker bi bilo v tem primeru našlo gotovo smrt več sto delavcev.

Nočni požar v Novem mestu

Vsled požrtvovalnosti na pomoč prihitelga vojaštva je bila snoči v Novem mestu preprečena večja požarna katastrofa

Novo mesto, 12. septembra. Snoči okrog 22. je nenadoma nastal ogenj v mestu samem in sicer v Skalkega ulici, ki vodi od Zurfve hiše čez Grm na Šmihel. Ogenj je nastal v hlevu posestnika Antona Malenška ter se je v hipu razširil na ves objekt. Po alarmu sirene so prihiteli na kraj požara mestni gasilci z motorno brizgalno, ki pa ni mogla pričeti z gašenjem zaradi prevelike oddaljenosti hidranta. Zato so morali sosedje, ki so prihiteli na pomoč, nositi vodo iz 200 korakov oddaljenega vodnjaka. Na pomoč je prihitelo tudi vojaštvo tukajšnje posadke s komandantom podpolkovnikom Dicem in ostalimi oficirji na čelu. Nevarnost za sosednja poslopja je bila zelo velika, ker stoji tamkaj tesno skupaj.

Vojaštvo, ki je imelo s seboj škafe, je neumorno in požrtvovalno nosilo vodo ter polivalo namesto motorne brizgalne goreče tramovje in ga odstranjevalo. Nadvse požrtvovalen je bil med drugimi vojak zlasti podnarednik Gojko Obradovič, ki je takoj ogibtel na mesto požara ter ubranil pred ognjem tik stoječi ogroženi kozolec-dvojnik, poln sena in slame. Povzpel se je namreč na kozolec in ga vztrajno obilaval z vodo. Ko je bilo glavno reševalno delo s pomočjo požrtvovalnega vojaštva opravljeno, je pričela brizgati motorna šmihelskega gasilskega društva, ki je imela vodo napeljana iz mestnega rezervarja in ki je tleče pogorišče popolnoma pogasila ter odstranila vsako nevarnost.

Ogenj je povzročil iz nepredvidnosti berač Janez Potočar, ki je imel v hlevu iz usmiljenja domače gospodinj svoje prenočišče. Prižgal si je namreč cigareto in pri tem zapal. Njemu samemu pa so se vnele hlače in se je le komaj otel iz zadušljivega dima. Škoda je krita z zavarovalnino.

XV. kolo šahovskega turnirja na Bledu

Bled, 12. septembra. Včeraj je bil na Bledu prost dan, danes se je pa pričelo XV. kolo. Pirc je igral proti Spielmannu in je otvoril z damskim gambitom. Spielmann se je branil z indsko igro Niemcovičeve varijante, pričakovati pa je, da bo partija remis. V partiji Niemcovič-Flohr je Niemcovič začel s sicilijansko igro s specijalno varijanto in stoji boljše. Colle igra proti Bogoljubovu in je otvoril s svojim sistemom. Bogoljubov se je branil s lanketiranim lovcom in je izgubil kmeta, toda ima zadostno kompenzacijo. Dr. Vidmar igra proti Kashdanu. Dr. Vidmar je otvoril z dam-

skim gambitom, Kashdan se je branil ortodoksko in stoji nekoliko slabše. Pričakovati je, da bo Vidmar partijo dobil. V partiji dr. Astaloš — Maroczy sta oba mojstra izmenjala figure in je končala igra po 19. potezi remis. Dr. Tartakower igra z dr. Aljehinom. Tartakower je otvoril spansko, že v otvoritvi je pa izgubil kmeta in je dr. Aljehinova pozicija tako čvrsta, da bo sigurno zmagal. Stoltz je proti Oskiču otvoril z damskim gambitom, izmenjala sta vse figure in vse kaže da bo partija remis zaradi neenakih lovcev.

z njimi sporazumeti. Naposled je izjavil, da ne pojde v Ameriko.

Kdo bo naslednik dr. Kordača

Praga, 12. septembra. s. »Narodna Politika in organ nemških klerikalcev« »Deutsche Presse« objavlja vest, da bo za vrhaške nadškofa imenovan sedanji škof v Kralovem Hradcu dr. Kašpar in da bo to imenovanje izvršeno od papeža že 28. septembra, na dan sv. Vavla. Listi javljajo, da je škof dr. Kašper že odločil v Rim. Izgledi dr. Kašperja za to mesto pa so po mnenju cerkvenih krogov zelo malenkostni.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Devize: Amsterdam 228.82 — 228.66, Bruselj 787.25 — 789.61, Carih 1104.15 — 1107.45, Dunaj 795.75 — 798.15, London 275.10 — 275.92, Newyork 5651.87 — 5668.87, Pariz 221.99 — 222.65, Praga 167.62 — 168.22, Trst 296.12 — 297.02.

INOZEMSKÉ BORZE.

Carih. Beograd 9.04 1/2, Pariz 20.10 1/2, London 24.9175, Newyork 512.75, Bruselj 71.30, Milan 26.81 1/2, Madrid 46.20, Amsterdam 206.80, Berlin 121, Dunaj 72.05, Sofija 3.71 1/2, Praga 15.18 1/2, Varšava 57.40, Bukarešta 3.05 1/2.

Ali si že član Vodnikove družbe?

Žrtve ali polom

Govor angleškega finančnega ministra Snowdna v londonskem radiju o sanacijskih ukrepih vlade — Protest učiteljev

London, 12. septembra. AA. Vlado predloži za štednjo in uvedbo novih davkov so bili sprejeti splošno ugodno. Razen opozicijskega časopisa, ki stoji na stališču, da je Anglija finančno dovolj močna, da bi se proračunski deficit lahko kril na drug način, poudarjajo vsi drugi listi soglasno, da je zakladni minister Snowden zelo srečno izpolnil svojo neprijetno in težko nalogo. Finančni krogi so ugodno sprejeli njegov govor. Včeraj so angleški papirji znatno porasli.

Snoči je zakladni minister Snowden govoril po radiju o zaslinem proračunu. Dejal je, da je nastala sedanja finančna kriza v Angliji po velikih finančnih težkočah v Avstriji in v Nemčiji meseca junija in julija. Nato je očitno nevarnost, v kateri je bila Anglija in dejal, da si poslušalci lahko po dogodkih v Avstriji, v Nemčiji in v drugih deželah napravijo jasno sliko, kako velike nevarnosti se je rešila angleška država. Angleški posestniki vojnih posojil vedo iz izkušnje, kaj pomenja padec vrednostnih papirjev. Izgubili so štiri petine svojega kapitala in prav toliko na obteht, ko je padel francoski frank. Zato se mo-

rajo odločiti ali za sedanji zaslini proračun ali pa za padec vrednostnih papirjev, ki bi imel vsekakor veliko hujske posledice. Zaslini proračun mora obnoviti zaupanje v angleško gospodarstvo in ojačiti angleški kredit. Proračun je postal pasiven v glavnem zaradi prevelikih podpor brezposelnim. Dalje je velika gospodarska kriza zelo zmanjšala državne dohodke. Vlada je zato sklenila, da ne bo dajala skladu za brezposelne posojil in da se bo moral vzdrževati iz lastnih sredstev. Naposled je Snowden omenil, da je moral najti za to leto 170 milijonov funtov sterlingov v kritje deficita in za prihodnje leto 170 milijonov. To se je tudi zgodilo in tako ima Anglija sedaj zdrav in uravnotežen proračun.

London, 12. septembra. AA. Snoči je korakal po londonskih ulicah nenavaden sprevod. Na shod, ki ga je sklicalo učiteljsvo v dvorani Kingsway, je šlo v sprevodu nad 3000 dobro oblečenih učiteljev. Shoda se je udeležilo nad 3000 oseb, 1000 ljudi je ostalo zunaj. Govorniki so protestirali proti znižanju učiteljskih plač. 53.000 učiteljev bi po novem prejelo manj kot dva funta sterlinga tedensko.

Ženevska melodija

Oficijalen predlog glede ustavitve oboroževanja do konca svetovne razorožitvene konference

Ženeva, 12. septembra. s. Ob otvoritvi včerajšnje seje Društva narodov je bil predlog glede manjšinske zaštite na predlog gosp. predsednika brez nadaljne debate izročen VI. odboru. Enako pot je vzel tudi norveški predlog glede proučitve vprašanja mandatov. Delegacija norveških držav ter Holandska in Švica so predložile sklep, ki obnavlja Grandjevo pobudo glede odmora v oboroževanju. Po tem sklepu predlagajo države naj bi Društvo narodov poslalo vsem, ki žele stremeti za načeli miru in pravičnosti, na katerih je osnovan pakt Društva narodov, svečan poziv, naj posvetijo svoje sile ustvaritvi sve-

tovnega mnenja, ki bi bilo dovolj močno, da bi se doseglo na splošni razorožitveni konferenci zmanjšanje oborožitve. Za delo te konference je treba pripraviti teren, ker le tako je pričakovati, da se bo preprečilo povečanje oborožitve. Društvo narodov naj bi zaprosilo svet Društva narodov, da deluje na to, da bi se države v pričakovanju uspehov razorožitvene konference vzdržale vsakega ukrepa, ki bi imel za posledico zvišanje sedanjega oborožitvenega stanja.

Washington, 12. septembra. s. V vladnih krogih se zatruje, da bo Amerika svojega delegata na svetovni razorožitveni

Naš živilski trg

Iz poročila mestnega tržnega nadzorstva o položaju na živilskem trgu v avgustu

Ljubljana, 12. septembra.

Ljubljanski živilski trg se je zadnji čas radi razširitev cestnega električnega omrežja, kakor tudi avtobusnih zvez, močno povečal, tako, da je postal dosegljiv prostor pretesen ter se je morala zasesti v tržnih dnevih Semeniška ulica ter prostor pred stolno cerkvijo. Z omenjenimi prometnimi sredstvi se ne pripeljejo v večji meri samo prodajalci, temveč tudi nakupovalci okoljskih občin Ljubljane.

Nabralo se je: Tržnine 21.566 Din, prostornine 10.131.50 Din, kazni 468 Din, skupaj 32.185.50 Din.

KRUH

je obdržal staro ceno. Glasom pravilnika k zakonu o živilih št. 237 morajo biti vse jestvine, ki so izpostavljene prahu in muham in služijo takoj za hrano, zaščitene s posebnimi napravami. Tozadevno je mestni magistrat že l. 1922 izdal odredbo, da mora biti kruh po gostilnah in trgovinah zavarovan proti otipavanju in zaprašanju ter muham. Po tej odredbi oddaja do sedaj trgovinam in gostilnam kruh in žemlje zavite v papirnate vrečke edino le pekarna »Dapac«. Pregledalo se je pri vseh pekarnih lokale in pretehtalo kruh in žemlje. Teža peciva je odgovarjala predpisom.

MESO

Prilicem meseca se je mesu znižala cena in sicer:

Govedina: I. 14—17 Din preje 16—18 Din, II. 12—14 Din preje 14—16 Din, III. 8—10 Din, preje 10—12 Din.

V sredini meseca pa zopet govedina I. 14—16 Din od 14—17 Din.

Teletina: I. stegno, pleče, ledvična pečenka 16 Din, preje 20 Din, II. vrat, prsa 12 Din, preje 15 Din.

Svinjina: I. hrbtišče 20 Din, preje 22 Din, II. vrat 18 Din, III. rebra 16 Din.

Radi povečanja izvoza zlasti debelih prašičev v inozemstvo se jim je dvignila cena. Ker je meso obdržalo staro ceno se je radi tega podražila slanina in mast in sicer: od 1—2 Din pri kg.

V svrhu pregleda cen v Ljubljani in drugih krajih navajamo cene mesa, kakor ga prodajajo mesarji (torej ne vzrejevalci sam) v okoljskih občinah in drugih mestih. S tem nečemo preudicati, da se povsod tako prodaja, vendar kaže navedba, da Ljubljana nima najdražjega mesa, kakor se to splošno sodi.

Prodajalo se je meso: St. Vid nad Ljubljano govedina 14—16 Din, teletina 18 Din splošno, D. M. v Polju govedina 14—16 Din, teletina 12—16 Din, Vč govedina I. 14—16 Din, II. 12—14 Din, teletina 12—16 Din, Skofja Loka govedina 14 Din splošno, govedina 14 Din, teletina 16 Din, Ježica govedina 14 Din, teletina 16—18 Din, Radovljica teletina 14—16 Din, Rakek govedina 14 Din splošno, teletina 18 Din.

Mesta: (cene po uradnih sporočilih). Zagreb: govedina I. 14—18 Din, II. 14 do 16 Din, Teletina I. 16, II. 12 Din, svinjina I. 18—24 Din, II. 12—18 Din.

Maribor: govedina I. 14—16 Din, II. 10 do 12 Din, III. 6—8 Din, teletina I. 18—24 Din, II. 8—12 Din, svinjina I. 25 Din, II. 12 Din.

Celje: govedina I. 16 Din, II. 14 Din, III. 12 Din, teletina I. 16 Din, II. 12—14 Din, svinjina I. 18 Din, III. 16 Din, III. 14 Din.

Ljubljanske cene mesa se torej v primeri z drugimi kraji in mesti ne morejo smatrati visokim, ako vpoštevamo, da se prodaja za I. v Ljubljani res meso pitanih volov. Na deželi se pa takih volov ne kuje, temveč krave in bika in kvečjemu še vole srednje vrste. Deželanu odpadejo tudi stroški, ki jih ima ljubljanski mesar, tako dajatve in potni stroški. Zato lahko sodimo, da je meso v Ljubljani cenejše kakor pa v raznih krajih izven nje. Po deželi prodajajo srednje blago po 14—16 Din, v Ljubljani se dobi pa tudi že dobro blago po 10 Din kg. Res se v gotovih primerih prodaja po deželi meso po zelo nizki ceni, toda teh par primerov ne smemo jemati splošno, poleg tega se pa prodaja vrši večkrat po vzrejevalcu živine samem, ki založi vso vas z mesom za teden dni, in ne po mesarju. V Ljubljani, kjer se vrši konzum na veliko, se ravna cena mesa po dnevnih cenah živine na sejmih. Po uradnih obvestilih županstev, kolikor jih prejema tržno nadzorstvo, se je dvignila cena: Pitani voli 6—7 Din, voli 4—5 Din, biki in krave 3—5 Din, teleta 6—9 Din.

Po teh primerih je razvidno, da nima ravno Ljubljana, vpoštevaje nabavne stroške in dajatve prodajalca, najdražjega mesa ter bi morali biti očitki, iznešeni v časopisu na račun Ljubljane, obrnjeni tudi na deželo.

Predlogi, da naj mestna občina mesarjem na trgu diktira ceno na ta način, da jim prepove prodajo mesa na trgu samem preko določene znižane uradne cene, odnošna, da se jih ovadi sodišču radi prekoračenja cen, so mogoči. Toda s prepovedjo na trgu bi mesarji, ako bi ne mogli zdržati cen, morali opustiti prodajo in nad 50 njihovih rodbin bi padlo v breme občine. Pri sodišču pa je izid sodbe dvomljiv, ker ne postopa proti vsakemu individualno. Kako težki so taki dokazi prekoračenja dopustnega dobička, še dovolj prikaže izkustva zadnjih let. Tržno nadzorstvo in tudi drugi strokovnjaki ne morejo delati čudežev. Osvadenec ima pravico v svojo obrambo navesti vse točke, ki mu služijo za kalkuciacijo in boriti bi se morali za vsakega vola posebej, ker zakon pri dveh ni enak. Znamo je, da so tudi druga sreska in mestna načelstva sestavljala kalkuciacije po svojih strokovnjakih, zaslišani pa so bili skoraj vedno tudi strokovnjaki še

iz drugih krajev. Kakšen je bil efekt spriduje na eni strani izreki sodišča, na drugi pa cene mesa. Ako bo padla cena mesa, bo najbrže hotel plačati nakupovalec kmetu za živino še manj, kakor do sedaj.

Da je temu v resnici tako, je praksa sama pokazala. Ko se je znižala cena mesa, so pričeli kmetje tožiti po časopisu, da dobe sedaj za živino manj, kakor pa popreje. Gotovo je pa tudi, da prejema kmet za svojo težko zrejeno živino premalo plačila. Kmetu bo treba pomagati na drug način, ne samo z mesarji, temveč tudi z izvozom. Jasen dokaz temu so prašiči. Ko je bil odprt izvoz debelih prašičev v inozemstvo, jim je preko noči poskočila cena. Ljubljanski mesarji pa kmetu ne bodo rešili, ker ne odtehtajo te splošne krize.

Teh pomislekov nismo napisali v obrambo ljubljanskih mesarjev, povedati smo hoteli le, da leži zelo globlje.

Tržni urad in občina sama imata slej ko prej pred očmi le interes občinstva in pri hladni in pravični presoji se jim ne more odrekati dobra volja in napor znižati cene vsem živiljskim potrebščinarjem na minimum. Pri tem pa se morata ravnati po predpisanih zakonskih določilih, ki so dostikrat pomanjkljiva ter vpoštevati tudi dajatve prodajalca. Sodišče je zadnji forum in ponesrečeni dokazi o prekoračenju cen morejo dovesti do neprijetnih posledic, ki škodujejo potem le konzumentu. V dokazanih primerih pa, kadar kupi mesar od kmeta živino po nižji ceni, kakor je dnevna tržna prodaja mesa potem po isti ceni, kakor drugi mesarji, ki so kupili živino dražje, naj se takega imenoma navede tržnemu uradu ter ceno kupljene živali, da ga takoj ovadi sodišču radi prekoračenja cen in izkoriščanja kmeta, kakor tudi konsumenta.

ZIVILA

Dovoz rib je bil manjši kakor druge mesece. Cene so ostale skoro neizpremenjene. Radi vročine se je več transportov rib pokvarilo.

ZAB

je bilo malo na trgu, zato se jim je cena dvignila na 0.75 Din do 1 Din za krak.

Visoko ni bilo nikoli aristokratsko

Zmota naših zgodovinarjev, ki se zelo rada ponavlja

Stalna zmota naših zgodovinarjev in takih, ki hočejo za historike veljati, je mnenje, da je Visoko, dom dvorne dame Franje Tavčarjeve, lovski gradič, ki je bil last freisinskih škofov, gospodarjev Škofje Loke. Tudi v zadnji številki naše lepe revije »Žena in Dom«, ki je posvečena spominov polnemu domovanju pokojnega pisatelja dr. Ivana Tavčarja, je Igo Peruzzi svoj izvrstno pisani »Obisk pri visoki gospe« okrasil s to romantično zmoto.

Kdor Visoko le pogleda, vidi na prvi pogled, da nima poslopje prav nič škofovskega ali aristokratskega na sebi, ker je v resnici navadna ponosna kmečka domačija, kakoršnih imamo več po vaseh. Bogata in trdna hiša kmeta-svobodnjaka seveda, ki mu ni bilo treba delati tlake. A takih kmetov je bilo v Loškem gospostvu pod milo vladajočimi škofi iz bavarskega Freisinga polna tretjina in zato tudi več podobnih ponosnih domov. Visoko je seveda bogato opremljeno, ker so bili bogati lastniki, ki jim je naš zgodovinar univ. profesor g. dr. Milko Kos ugotovil imena za več stoletij nazaj. Takih podeželskih magnatov, kakor so bili v »Visoki kroniki« opisani Kalani, je še sedaj dosti po naši deželi in v pomislimo samo na vrhniške Jelovšče, ki so že nad 700 let lastniki posestva Hrušovice, kar o njihovih sorodnikih Kalanih niti od daleč ni mogoče trditi. Te stare premožne družine so naše slovenske patricijske familije, ki jih je mnogo dobilo tudi plemstvo zaradi svojega bogastva. Ali ti požlahtnjeni Svetci-Lichtenbergi, Rakovci-Raigersfeldi, J. elovski Fichtenau, Oblaki-Wolkenspergi, Jenki-Jenkeimi in drugi so že davno izumrli ali pa do redkih izjem izgubili svoj nekdanji sijaj, ki so ga obdržali njih nepoplenjeni slovenski sorodniki.

Visoko je podedovala Kalanova Manica, ki se je prisojila v Škofjo Loko v staro družino mesarjev Hafnerjev, njen sin Anton Hafner, brat uglednega škofjeloškega naprednjaka Matevža, je dr. Tavčarju Visoko prodal, ker ga ni veselilo kmetovati in je raje nadaljeval študije ter postal z gradbo mostu čez Donavo na Dunaju, kjer še sedaj živi, evropsko znan inženjer.

Kdor pa ne pozna zgodovine, mu je poslopje na prvi pogled pove, da je iz pričetka 18. stoletja, torej staro šele dobrih 200 let, lastniki posestva, kjer je bila prej gotov skromnejša domačija, so bili pa še stoletja prej, kakor rečeno, le svobodni kmetje. Slog hiše znotraj in zunaj, zlasti pa stukatura v takozvanem refektoriju, dokazujejo, da je bila hiša zidana po l. 1710., saj imamo v cerkvi v Hotavljah z enako stukaturu okrašeno krasno prižnico, enako pa tudi pri sv. Križu v Srednji

Cene mleka in mlečnih izdelkov so ostale neizpremenjene.

SADNI TRG

je bil zelo dobro založen. Obilo se je letos konsumiralo melon, katerih cena je bila najnižja 1.50 Din komad. Primanjkovalo je breskev in marelic radi slabe letine in je bila zato cena visoka 16—18 Din kg. Največ pa se je pripeljalo hrušk-banatskih po ceni od 2—4 Din. Jabolk se je pripeljalo največ iz okoljskih krajev, pa tudi iz štajerske po ceni 2—6 Din. Sezona zanje se je šele pričela. Veliko pa je bilo še malin in brusnic gorenjskih, izostal pa je večji dovoz bosanskih češpelj, radi poplavl na boleznih na drevju.

Zelo pa se je povečal letos dovoz grozdja. Radi preobilice vina so vinogradniki prisiljeni prodajati že grozdje, za katerega skupijo več kakor za vino samo. Zato je grozdja na trgu veliko, kar pride zelo prav občinstvu, ki ga rado kupuje. Zelo sladko dalmatinsko grozdje se je prodajalo po 5—6 Din kg, dolensko pa, katerega je bilo malo po 5 Din kg. Namizno štajersko grozdje iz graščine Wurberg, belokranjsko finih trt pa 6—7 Din.

SOCIJVA

je bilo v izobilju. Cene so ostale nizke in neizpremenjene. Velik je bil dovoz kumar komad po 0.5 Din, fižola kifelčarja ter paradižnikov po 2 Din za kg. Paprika se je prodajala po 4 komade za 1 Din. Pričakovati pa je, da se še pocieni.

Trnovčani še vedno vztrajajo pri ceni zelja 5 Din za kg, dasi ga drugi prodajalci že prodajajo po 4 Din. Čim bo dovoz kislega zelja večji, se bo pripustila le enotna cena na trgu.

Gob je bilo v drugi polovici meseca na trgu zelo mnogo. V splošnem so hle gobe zdrave.

ODREDBE

Prodajo semen in zdravilnih rož se je premestilo ob stolno cerkev. Umankeve prodajalcev pod tržno lopo v notranjščino. Vse stojnice morajo biti v ospredju pregledne z belim blagom. Kmetijski prodajalci sadja morajo zasedati skupni prostor ob župnišču. Prodajalci sadja na debelo ne smejo prodajati blaga krošnjarjem po mestu. Na večkratno prošnje tržnega urada je policijska uprava dirigirala na trg dva stražnika in 2 detektiva. Bosance se je premestilo v Semeniško ulico. Eni stranki se je radi prekupa prepovedala prodaja za 1 teden.

Otvoritev nove šole v Preski

Ljubljana, 12. septembra.

V idilični Preski pri Medvodah se bo jutri vršila pomembna slavnost. Na slovenski način bo odprta nova in blagoslovljena nova moderna ljudska šola, ki je gotovo ena najlepših v dravski banovini.

Medvode, Preska, Seničica in vse bližnje vasi so po vojni zelo narasle in v zvezi s tem je nastala kmalu potreba po novi šoli. Zaradi svoje centralne lege je prišla v poštev najbolj Preska, kjer je bil izbran naravstven idealen prostor. Na prijaznem hribčku, odkoder je krasen razgled po vsej dolini, na Kamniške planine na eni in na Karavanke na drugi strani, stoji že od daleč lepo vidno moderno šolsko poslopje. Šola se začela graditi lani v februarju, stavba je naglo rasla in je bila lani v avgustu že pod streho. Čez zimo se je dobro osušila, spomladi so jo pa ometali in opremili. Gradbeni stroški so znašali nad milijon Din.

V šoli je prostora za šest razredov z vsemi pritlikinami, kabinet, pisarno, šolskimi delavnicami in obsežno gospodinjstvo šole, ki bo imela poleg običajne velike kuhinje in shrambe tudi še posebno učilnico za predavanja, šivanje, ročna dela in serviranje. To bo seveda v organski zvezi z gospodinjstvom kuhinjo. V učilnici bo tudi velika peč za peko kruha, česar dosedaj menda še nobena druga šola nima. Za izobrazbo naših mladih kmetijskih gospodinj je to velikega pomena. Šola ima tudi poseben trakt za učiteljska stanovanja.

Stavbo je gradil ljubljanski stavbnik g. Miroslav Zupan in zaposleni so bili večinoma domači delavci. Delo je šlo točno po določenem programu in je bila kot rečeno te dni stavba šole dograjena ter bo že prihodnji teden izročena svojemu namenu. Šola je krasno, moderno poslopje, zračna in prostorna, okrog nje se pa razprostira obsežen vrt.

Jutri dopoldne ob pol 10. se bo vršila v Preski slovena služba božja, po maši pa bo spoved k novemu šolskemu poslopiju, blagoslovitev, nagovori itd. Popoldne ob 15. bo v Društvenem domu slavnostna dečja akademija.

Zvočni kino Ideal

Carlo Aldini

govori in poje v premieri filma senzacij in pustolovščin

Skrivnost petih ključev

Predstave danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. zvečer; jutri (v nedeljo) ob 11. uri dopoldne ter ob 3., 5., 7. in 9. zvečer.

Premiera!

Novo!

Ruski tečaji

Ni dežele na svetu kjer bi se danes ne zanimali za rusko kulturo. V času svetovne vojne, posebno pa še po svetovni vojni, se je zanimanje za to, kar je ruskega, še bolj ojačalo. Najmočnejše se je izrazilo na zanimanje v umetnosti in književnosti. Posebno pa še v poslednji. Ruske pisatelje so začeli prevajati in jih prevajajo na vse jezike. In tudi ruskega jezika samega se ne, uče samo ljubitelji, temveč ga tudi uvajajo v srednje šole. Posamezne države, ne samo slovanske, temveč tudi Francija, Nemčija in druge so ga že uvedle kot fakultativni predmet. To je popolnoma umevno. Jezik, katerega govori 180 milijonov milijonov ljudi, ki zavzemajo teritorialno eno šestino sveta, je seveda prav tako važen faktor v gospodarskem, kakor v kulturnem življenju narodov. Tudi Jugoslavija čuti potrebo učenja ruskega jezika in ga zato namerava uvesti v svoje šole. Z ozirom na vse to odprva Ruska Matica tudi letos, kakor v prejšnjih letih tečaje ruskega jezika.

Tečaji se dele v tri oddelke: prvi je določen za začetnike, drugi za naprednejše in tretji za vaje iz ruske književnosti. Mešna ukovina znaša Din 20. Podrobnejša pojasnila in vpisovanje vsak terek in četrtek od pol 7. do pol 8. zvečer v knjižnici Ruske Matice — Jurčičev trg št. 3. II. (pri Čevljarskem mostu).

Kolesar

pod tramvajem

Ljubljana, 12. septembra.

Na Tržaški cesti se je davi med 7. in 8. zjutraj pripetila težka prometna nesreča, katere žrtev je postal 30-letni plinarniški delavec Josip Kortoš, stanujoč na Vodovodni cesti 10 in pristojen v Kostanjevico na Dolenjskem. Kortoš se je peljal na kolesu po desnem tiru proti Viču, istočasno je pa vozil proti mestu voz cestne železnice št. 15 po levem tiru. Kolesar in tramvaj sta se srečala tik pred Napoleonom gostilno, kolesar se je hotel umakniti na desno, nesreča je pa hotela, da mu je kolo obšlo v tračnici. Zaradi sunka je v naslednjem hipu odletel na levo in priletel z glavo naravnost v špi, ki se je razbila, nato je pa padel pod tramvaj. Res sreča, da imajo novi vozovi praktične varnostne naprave, ki so preprečile, da

Kortoš ni prišel pod voz, temveč ga je tramvaj vlekel nekaj metrov naprej. Voznik je sicer tramvaj takoj zavrl, ker pa je bil voz v polnem tempu, ga ni mogel takoj ustaviti. Kortoš je oblezel precej težko poškodovan. Iz ušes mu je tekla kri, bil je ves opraskan in poškodovan po rokah in nogah. Zadobil je pa tudi občutne notranje poškodbe. Na pomoč je bila pozvana reševalna postaja in je reševalni avto nesrečnega delavca prepeljal v bolnico. Kakor nam poročajo, so njegove poškodbe sicer hude, vendar pa ni nevarnosti za njegovo življenje.

Na zahtevo navdušenega občinstva ostane sloviti klovn-umetnik

GROCK

še danes pri nas in gostuje s svojim klasičnim monstre - sporedom nepreklicno zadnjikrat

pri današnjih predstavah ob 4., 8. in 9. zvečer.

Hitite, nabavite si takoj vstopnice, da ne zamudite zadnje prilike!

Jutri (v nedeljo) premiera operete

Valčkov čar

ELITNI KINO MATICA

Telef. 2124

Telefon 2124

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Sobota, 12. septembra, katoličani: ime Marijino, Gvido; pravoslavni, 30. avgusta: Večedrag.

Jutri: Nedelja, 13. septembra, katoličani: Virgilij, Notburga; pravoslavni, 31. avgusta: Zremil.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Grock.
Kino Dvor: Charlie Chaplin. Cirkus.
Kino Ideal: Skrivnost petih ključev.
Box Match ob 20. v Unionu.
Jakopičev paviljon: Razstava umetnic.
Teniški turnir za klubsko prvenstvo SK Ilirije ob 14. pod Čekinovim gradom.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Kino Matica: Valčkov čar.
Kino Dvor: Charlie Chaplin. Cirkus.
Kino Ideal: Skrivnost petih ključev.
Jakopičev paviljon: Razstava umetnic.
Box Match ob 20. v Unionu.
Teniški turnir za klubsko prvenstvo SK Ilirije.
Železničar: Primorje na igrišču Primorja.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Leustek, Resljeva cesta št. 1; Bohinec, Rimska cesta 24; dr. Kmet, Dunajska cesta 41.

Radioprogram

Nedelja, 13. septembra.

9.30: Prenos cerkvene glasbe; 10: Versko predavanje; 10.30: G. Hume: Izdelovanje sadnega vina; 11: Koncert Radio kvarteta; 12: Cas, plošče, dnevne vesti; 15.30: Prof. Pengov: Krmljenje srebrolake lisice; 16: Citre solo, g. Mezgolič; 16.30: Veselohora »Stric v toplicah« (Ljudski oder); 20: Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu, poroča dr. Vidmar; 20.15: Cello solo koncert, izvaja g. Leskovic; 21.15: Zabavni večer, izvaja gđ. Elza Barbičeva in g. Rasberger, člana marib. nar. gledališča; 22.30: Cas, dnevne vesti, plošče; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Ponedeljek, 14. septembra.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Cas, plošče, borza; 13.30: Salonski kvintet; 19.30—22.30: Prenos dunajske opere: »Hoffmannove pripovedke«; 22.30: Poročilo o šahovskem turnirju na Bledu, poroča dr. Vidmar.

Kino Dvor
LJUBLJANSKI

Charlie Chaplin

CIRKUS

Predstave danes ob 4., pol 8. in 9. zvečer — jutri (v nedeljo) ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri zvečer!

Cene 4 in 6 Din

Razstava naših slikaric

Kraljica Marija na razstavi — Nekaj njenih ocen razstavljenih del

Ljubljana, 12. septembra.

Jakopičev paviljon je že star in tudi umetnostnih razstav je videl že mnogo pomembnih, vendar so pa naše slikarice prve, ki se ponajbolj s častjo obiska kraljice Marije. Kralj Aleksander in kraljica poznata našo umetnost z vselej in in z jugoslovanskih razstav v Beogradu ter Zagrebu tako, da kraljica, ki je znana prijateljica umetnosti, ni prišla med tukaj. Značilnosti teh posameznih umetnic pozna tako dobro, da je pri posameznih slikah takoj imenovala tudi imena slikaric. Takih poznavalcev je pri nas prav malo, saj naši strokovnjaki poznajo le dela domačih umetnikov, le prav redkim so pa domači tudi umetniki, ki razstavljajo v Beogradu in Zagrebu. Klub likovnih umetnic ima članice z vseh strani države, razstavile pa niso Beograđanke, čeprav so obljubile. Ne zamerimo jim, ker so se na počitnicah na morju in v planinah, nekatere celo v inozemstvu, kjer prav pridno slikajo. Upamo, da jih spoznamo prihodnjič, saj klub gotovo ostane ljubljani zvest prijatelj, čeprav še nekaj naših umetnic ni v klubu.

Elda Piščanec: Pri obedu

Znani so obiski potentatov na razstavah in vjeni smo bili zgodovinskega počastjenja: Sehr schön, sehr schön... vedno enakega in vedno se ponavljajočega na vseh razstavah. In spominjamo se iz srečno minule preteklosti tudi polno lepih anekdot. Tako je prišel cesar Franc Jožef na svojem s »sehr schön« postlanem obhodu tudi do slavnega biologa, ki je imel razstavljene v spiritu mravlje, ki prenašajo cvetni prah. »Sehr schön, sehr schön« je pohvalil cesar mravljinca v spiritu in z zanimanjem povprašal: »Gospod profesor, ali so te zanimave živalice žive,« Profesor se je pa izmazal: »Da Veličanstvo, da, skoraj žive.«

Takih anekdot o naši demokratični kraljici ni, saj pred razstavo odloži svoj skratni plašč in kraljevsko krono. Tako prijazna in domača je bila kraljica z našimi umetnicami, da je premagala v njih vso tremo. Gospa Anica Zupanec-Sodnikova, ki je po razstavi vodila Nj. Vel., je očarana in vedno znova pričena opisovati nepozabno spoznanje z najvišjo damo v državi ter trdi, da pri nas še ni srečala dame, ki bi umetnost tako poznala, kakor kraljica. Čeprav ne vemo, vendar mislimo, da naša kraljica gotovo tudi sama slika. In gotovo ne samo kot navadna diletantka, temveč da je gotovo umetnica, saj je presojala slike popolnoma strokovnjaksko.

Gospa Anica Zupanec-Sodnikova je bila tako prijazna, da nam je povedala nekaj ocen, ki jih je izrekla kraljica. Upamo, da te sodbje smemo objaviti, saj so neovrgljivi dokaz znanja naše vladarice, ki bi delale čast tudi vsaki dami, ki se stalno peča z umetnostjo.

Pa ne, da bi bila kronana strokovnjakinja pohvalila vse vprek. Pravična sodnica ni prikrivala tudi pogrškov in je brez laskanja opozorila na trdoto ali drugo napako slike, kar ji je bilo pa posebno všeč, je pa seveda večkrat podčrtala. Razstava je za spoznanje slikaric prav srečno aranžirana, ker vse vsa dela slikaric skupaj in je tako omogočen pregled vsega njenega dela. Škoda, da so nekatere poslane premalo slik.

Zenaida Bandur je predvsem dekorativna in sugestivni smeh njene sveže »Dalmatkinke na ribjem lovu« je tudi kraljici izvalil smehljaj; »Izvrstno. Človek se nehoti mora smejati, tako je smeh resničen.«

Čeprav je Vjera Bojničič razstavila le enobarvno videnje, vendar jo je bistri pogled kraljice takoj opazil in pohvalil, češ, da ima mnogo zraka. Všeč ji je bil pa tudi motiv širokega vezanega kozolca pred tipično gorenjsko hišo.

Zoe Borelli-Alačević je kraljici gotovo že znana, saj slovi po vsej Evropi za izvrstno karikaturstiko, tu se je pa pokazala kot slikarica naše pisane dalmatinske folklorne. O motivih samih sicer ne moremo reči, da so posebno originalni, saj smo take »Mladosti« in »Opazovanja« ter »Motiv« v deli večkrat že mnogo boljše v drugih kostu. Da te stvari ugajajo publiki, dokazuje, ker je bilo »Opazovanje« prodano že prvi dan. Kraljica se je posebno zanimala za graš »Pri česanju«.

Predsednica kluba Jugoslovanskih likovnih umetnic go. Lino Črnčič Virantovo kraljica seveda tudi že pozna in je izredno pohvalila njen nežni »Zagreb v snegu«.

Cata Dujšin Gatinova je med najboljšimi slikaricami na razstavi, original je pa še lepši in temperamentnejši kot model avtoportreta. Vsako njeno sliko, ki dosega veliko kvaleteto, si je kraljica ogledala ve-

krat in dela primerjala med seboj do zadnjih podrobnosti. Prvenstvo je priznala odlično slikanemu portretu znane pianistke Mihajlovičeve, kakor so odločili tudi vsi strokovnjaki. Občudovala je rafinirano el-

Mara Jeraj-Kraljeva: Moj mož

ganco »Plavolaske«, prav posebno je pa pohvalila njene korajžno slikane male pokrajine.

Čeprav ne pozna kraljica del našega slikarja Gorjupa, vendar je takoj opozorila na šolo njegove soproge, slikarice Rene Dufour Gorjupove, ki izdajajo, da sta se seznanila na soli. Skladanje harmonij je enako, le da so harmonije barv živahnije in izrazi teje, pa tudi v risbi sta si zakonec podobna. Tehnika je skoraj enaka, oba pa dosega gospodsko skladnost barve obdelanih go-belinov.

Dorotheja Hauser iz Vojnika je edina naša miniaturistka, ki hodi za največjimi mojstri te lepe, pa žalost izumrle umetnosti. Z najslavnejšimi angleškimi in dunajskimi miniaturami se lahko merijo njeni izrazi portretov in ves duh minulih galantnih časov diha njene silhuete na eglinih ploščah. Kraljica smatra miniaturistiko upravičeno za prav interesanten pojav v sedanji dobi rekordnega tempa. Dolgo je kraljica s pieteto stala pred deli pok. Ivane Kobilec, ki so njena dela počastjena z lovorovim vencem in črnim florom. Zopet in zopet se je visoka strokovnjakinja vračala k tem mojstrovčinam ženske roke, čeprav niso razstavljena njena najboljša dela. Posebno je pohvalila kraljica »Krizanteme« in ni se mogla ločiti od apartnih »Pomponke«.

Globoko jo je zavzela mladostnost in nežna ženskost slik Mare Jeraj-Kraljeve, ki slika na crepe de Chine. Gospa Anica Zupanec-Sodnikova je kraljici morala natančno razložiti to redko, ženskemu naravni tako se prelegajočo tehniko, povedati je pa morala tudi pravilico o »Desetic«. Kako je mati z desetimi hčerami spekla kolač in vanj zapelka zlat prstan. Katera hči ga dobi, mora od hiše v svet. Kakor bi gledala vso svoj grenko bodočnost, tako gleda hčerka z usodnim prstanom v roki. Pri portretu umetničnega soproga, svoje žene veselega slikarja Toneta Kralja, se je pa tudi kraljica zasmejala in pravilno uganila: »Gotovo je izvrstno zadet, ker ima tako žive oči.«

Anica Zupanec-Sodnikova: Moška narodna noša

Slovenija, zemlja odmora in razvedrila

Slovenija (dravska banovina) zemlja odmora in razvedrila. Tak je naslov razkošne oremljene knjige, ki je pravkar izšla v založbi Zveze za tujski promet v Ljubljani. Skromna je naša tujsko-prometna literatura, zato je izdajatelj tem bolj stregel na njeni potrebi po taki publikaciji. To je prvo večje delo, v katerem so domačini kakor tudi tujec našel zaželjene podatke o vseh naših letoviščih in zdraviliščih, ter si bo mogel iz knjige izbrati kraj in dom za svoj odmor po svojem okusu in gospodarski moči.

Zunanost knjige krasi stilizirana barvna slika našega Bleda po risbi grafika Šubica. Uvod opisuje narodne krasote Slovenije in daje splošne podatke o potovanjih; prvi del pa ima obširno opisano poglavja vseh pokrajin Slovenije, kakor predele Julijskih alp, Karavank, Savinjskih alp, Pohorja, Dolenjske itd. Vsakemu poglavju sledi opis posrednih letoviških krajev od najvišjih pa do najbolj skritih naselij, ki imajo naravne in druge gospodarske pogoje za nastanitev tujcev. Za vsakim krajem pa so po redu razvrščeni hoteli, penziji in gostine, ki pridejo v poštev za letoviščarja, a poleg njih so pa s kratkimi označeni natančni podatki o številu sob, o udobnosti hiše, o cenah za sobe oziroma postelje, za prehrano itd. Ravnotako so opisane tudi vsa naša ter-

Prvovrstno strokovnjakinja se je pa kraljica pokazala pri odličnih akvarelih Zdenke Ostrovič-Pexidr Striče. Opozorila je na izvrstno kompozicijo in presenetljivo tehniko »Ulice v Novem« ter na prostornost in živahnost vrveža na »Havlikovi ulici«.

Najbolj deviška pa so na razstavi dela talentirane Elde Piščančeve. Prerafaelitika pobožnost diha iz njih, da nehoti človek misli na samostanske pesmi. V velike težje kompozicije religiozne vsebine se poglablja mlada umetnica in jih rešuje prav spretno povsod pa dosega močne dekorativne učinke čistih svetlih barv. Prav tako dekliško vedra in idilično lirski je pa v svojem otroškem portretu in na apartno aranžiranem šopku, ki se ga kraljica ni mogla nagledati, kakor je tudi druge Elidine stvari prav pohvalila. Posebno je pa podčrtala originalnost kompozicije njenega akademskega »Tihožitja«, kjer je sestavila v celoto najheterognejše predmete ženskam naravnost odurno konjsko lobanjo.

Pri geometrijsko-slikarskih rezultatih naše najmoderneje borbene Mire Pregljeve se je kraljici videlo, da se ne vnaša za najmodernejšo revolucionarno struje, vendar je pohvalila odločnost slikarice v boju za njeno strujo in njeno dobro voljo.

Elza Rečnitzer je na razstavi najbolj dekorativna in se posebno odlikuje s svojo rdečo deklico, ki jo imenuje »Počitek«. Seveda pa visoka dama tudi ni prezrla njenih cvetlic.

Rojc Nasta je agilna tajnica kluba in slika na preizkušen način solidne pokrajine, kakoršne vidimo navadno po naših salonih. Kraljica je vnela za lepoto našega morja, prav ugajala ji je pa tudi slička v megli, ki je tudi najboljša med deli Rojčeve.

Terezija Šandor je med najboljšimi na razstavi ter ima mojstrsko tehniko in ženski izvrsten okus. Pri nji pa nikjer ni videti ženskimi slikaricam lastne šibkosti. Mirna je v svojih delih, ker ta umetnica res zna slikati. In njeno »Romanje« zasluži, da bi viselo na najčastnejšem mestu.

Augusta Santel je znana slikarica cvetlic, presenetila nas je pa z nobleso svojega akvarela »Ob Betnavskem gozdu«, ki tako spominja na stara angleška dela. Kulturo tega dela je kraljica seveda videla in je delo pohvalila, prav tako kakor njen šopek s cinijami.

Pri Henrikri Santel je kraljica pogodila, da je portret stare dame podoba slikarčine matere, po starosti je pa tudi pohvalila svežo belozeleno harmonijo »Tihožitja« s porcelanasto skledico in zelenimi jabolki na belem prtu.

Upravičeno se je kraljica najdalje zadržala pri slikah Anice Zupanec-Sodnikove, ki dominirajo v tej razstavi. Kot mati se je kraljica seveda najprej zanimala za otroke in, ko je zvedela, da sta Nuška in Jožko deca umetnice, sta postala kakopak motiv daljšega razgovora. Mati pa vendar pri tem ni pozabila na umetnost in je prav posebno pohvalila srečno idejo, da je slikarica domač motiv ženske in narodne noše uporabila za prav efektivno, skoraj monumentalno dekorativno delujoči »Tihožitje«. Tako je kraljica spoznala tudi sestro — estetke dr. Almo in njeno teto — predico. Anica Zupanec-Sodnikova je naša najmočnejša umetnica, ki edina stoji ob naših najboljših slikarjih Jakopiču, Jami, Sternenu in Veselu, njena dela pa edina vzdre sosesčino najboljših del teh mojstrov. To se pravi, da koraka v vrsti naših prvih mojstrov.

Kakor smo že slišali, je razstava kraljici tako ugajala in jo je tako zelo zanimala, da si je vsa dela ogledala trikrat. Boljše kritike pač ne morem napisati, saj je pohvala za naše umetnice v resnici kraljevska.

Ante Gaber.

Šah na Bledu

Največji turnir po letu 1925.

Pod tem ponosnim naslovom je v največjem nemškem dnevniku »Berliner Tageblatt« včeraj objavil slavnih šahovski mojster in pisatelj J. Mieses naslednje poročilo, ki ga zaradi važnosti izvajenja objavljamo v celoti:

»Že čez dva tedna so oči šahovskega sveta obrnjene na jugoslovansko letovišče Bled, kjer se vrši internacionalen turnir takega pomena, kakoršnega ni bilo zana-

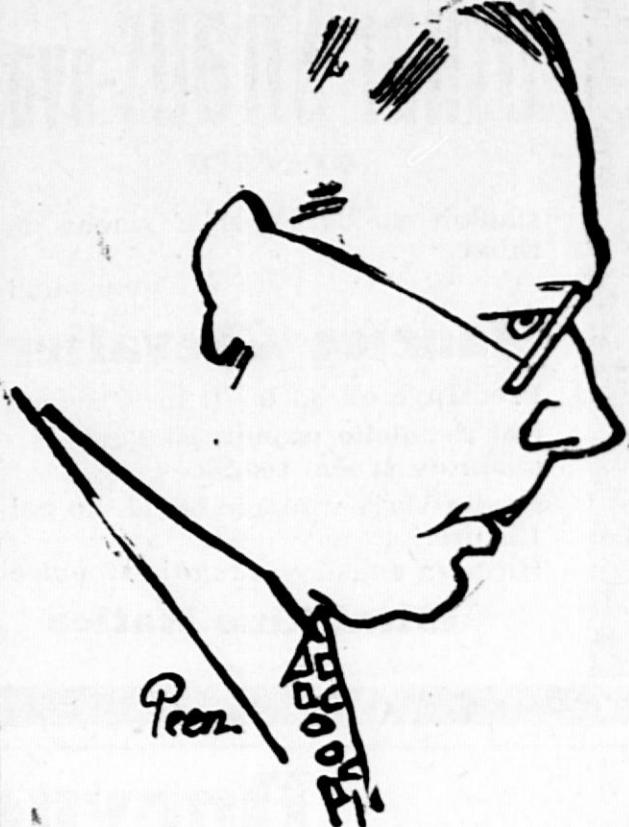
movati po turnirju v Moskvi l. 1925. Sicer je lista udeležencev omejena na primeroma majhno število 14, vendar so pa to sami izbrani borci, med njimi svetovni mojster Aljehin, in igrali ne bodo samo ene, temveč dve partiji z menjajočo se prvo potezo. Z 9. septembra igranim 13. kolom je končana prva polovica tega elitnega turnirja.

Njegov dosedanj potek je prav poseben svojevrsten, čeprav v temelju vzeto popolnoma odgovarja pričakovanju strokovnjakov. Na čelu stoje namreč: Aljehin 11 in pol, Kashdan 7 in pol (in 1 zanj neugodno stoječa vseča partija), Flohr, Spielmann, Vidmar 7, Bogoljubov 6 in pol (1), Niemcevič 6 in pol. Razmak 4 (!) pik torej zija med svetovnim mojstrom in ostalim poljem. Prva polovica turnirja je stala skozi in skozi pod znamenjem vso

presegačo šahovske osebnosti Aljehina. Iz 13 partij je napravil 11 in pol pik, dobil je torej okrog 90% in s tem zadobil prednost, ki mu že sedaj zagotavlja prvo nagrado. Kot prijatelj šaha se temu velikanskemu uspehu, ki z njim menda Aljehin hude prekosi svoj sijajni uspeh v San Remu 1930, človek ne more dosti načuditi, a s sportnega stališča ima pa tudi svojo senčno stran. Zanimanje za vsako sportno prireditev opesha, kakor je prvi zmagovalac določen in je torej padla glavna odločitev. In zato bo tudi vso drugo polovico blejskega turnirja zasledoval šahovski svet z znanjansko napetostjo. Skoraj gotovo je,

da bo v poslednjih kolih svetovni mojster izven konkurence in igral samo še kot štafaža.

Na enak način se je izkazal Aljehin tako v San Remu, kakor sedaj na Bledu proti drugim udeležencem kot »razred zaseb«. Da je pri sedanjem visokem stanju šahovske teorije in igralne tehnike razlika v razredih v taki meri med prvovrstnimi mojstri sploh še mogoča, je dejstvo, ki se mu morajo poznavalci čuditi. Edini, ki bi prišel na turnirju za Aljehina kot resen konkurent v poštev, je — nato, ko se je Lasker umaknil z bojišča — prejšnji svetovni mojster Capablanca. O vzrokih, zakaj prav on ni bil povabljen v San Remo in na Bled, naj tu ne razpravljamo. Bili so končno finančne narave. Glede na bodoče prireditve naj bo pa odkrito povedano, da se občutni turnirje, ki se jih sme udeleževati le eden teh dveh, šahovski svet za torso.

Najboljše šanse za drugo mesto ima po svojem stanju, svoji igralski moči in svoji sedanji formi American Kashdan, ki ga,

mimogrede povedano, Aljehin ceni za bodočega kandidata za svetovno mojstrstvo. Vendar pa stoji še vse polje tako strnjeno, da ni mogoče o vrsti nagrad razen o drugi nagradi ničesar povedati, zlasti ker konkurirajo med seboj same enakovredne moči. Posebno pada v oči, da ima med 13 samo 5 udeležencev nad 50% in da je dosegel tudi na drugem mestu stoječi Kashdan samo 1 piko nad povprečno mero.

V četrtek turnir v Ljubljani

Kakor znano, je ljubljanska mestna občina za mednarodni blejski šahovski turnir prispevala okrog 25.000 Din in zato je bilo sklenjeno, da se eno kolo mednarodnega turnirja odigra v Ljubljani. Kolikor smo informirani, se bo to kolo odigralo v četrtek 17. t. m., v sredo zvečer pa priredi mestna občina šahovskim mojstrom na čast banket. Partije za to kolo so že izzrepane.

Vintgar v češki pesmi

Oldřich Zemek je posvetil našemu Vintgarju pesem, ki jo priobčujemo »Lidove Noviny«. Glasi se v prostem prevodu:

»Tam pod Triglavom, ki do neba dviga ponosno glavo in kraljuje goram, tam iz kamenitega naročja se rodi Radovina. Ta bistri studenec imam med vsemi najraje, tako mi ni govoril še noben drugi.

Boj me je utrudil. Zopet, ah, zopet bi rad stal v soteski, tam pod podobo Krista, ki me cveto pri nogah duhteče planinske rože.

In gledal, kako kristalno čista vod: žubori čez skale med prepadi. Kako se v svinji vodi z levjo silo, da bi mogla krikniti: Zmaga!

Boj me je utrudil. Zopet, ah, zopet bi rad stal tam, kjer kriči beli vodopad, da je Radovina zmagala, da prvi po dolini dalje samo sveža, vztrajna sila, da uresniči ideal.

Več, veter, vej, in pozdravi Radovino, ki se strašno utrdbe skal ni ustrašila! Ne bojim se več človeške zlobe pekla. Zopet sem silen, in vsem. Ne podležem.«

Jutri (v nedeljo) velika premiera!

Popularna, nepozabna, očarljiva

Oskar Straus-ova opereta

sladkih melodij, petja, smeha in zabave

V glavni vlogi

Maurice Chevalier

Predstave ob 3., 5., 7. in 9. zvečer

Kot dopolnilo najnovejši Paramountov zvočni tedenik.

Predprodaja vstopnic od 11. do pol 13. ure.

Hitite in omislite si takoj vstopnice

Elitni kino Matica
Valčekovičar
 SMEHLJAJOČI
 SE POROČNIK
Dnevne vesti

— **Iz carinske službe.** Za preglednika računov v mestni kontroli pri centralni carinski blagajni v Ljubljani je imenovan računski preglednik pripravnik Jovanović; premešeni so: h glavni carinarnici v Ljubljani carinik Fran Kervin iz Novega Sada, Zvonko Tadijevič iz Beograda, Dragotin Stipanović iz Sušaka in pomožni carinik Momčilo Nikolić iz Zemunika; h glavni carinarnici v Mariboru carinik Ljubo Kovačević iz Dravograda, Meže in carinik Josip Povalej iz Šibenika, h glavni carinarnici v Sarajevu pomožni carinik skladiščnik Stevan Bajić iz Ljubljane, h glavni carinarnici na Sušaku carinik Dinko Lubić iz Maribora, h carinarnici v Bitolju carinik Stane Zorec iz Jesenice, h carinarnici na Jesenicah Mate Radić iz Sarajeva, pomožni carinik Mitar Starović iz Bara in pomožni carinik Miljutin Janković iz Velike Kikinde, h carinarnici v Preki carinik Edmond Šrems iz Jesenice, h carinarnici v Gornji Radgoni carinik Josip Valp iz Skopja, carinik Svetislav Protić iz Metkovića in pomožni carinik Vinko Bibić iz Beograda.

— **Napredovanje v banovinski službi.** Banovinski tehničar, pristav pri banški upravi v Ljubljani ing. Anton Matko je pomaknjen iz VII. v VI. položajno skupino; banovinski uradniški pripravnik pri obči javni bolnici v Ptujcu Franc Gortner je imenovan za banovinskega arhivskega uradnika X. položajne skupine.

— **Iz »Službenega lista«.** »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 54 z dne 12. t. m. objavlja zakon o volilnih imenikih, pravilnik o obeleževanju plovnih poti in pravilnik o trgovini s suhimimi slivami in sivovo čežano (pekmezom).

— **Belgijci v Zagrebu.** Včeraj popoldne je prišla v Zagreb skupina zastopnikov belgijskega gospodarstva. Danes so se odpeljali Belgijci na Plitvička jezera, jutri si ogledajo Zagreb, v ponedeljek popoldne se pa pripeljejo v Ljubljano.

— **Velike svečanosti dobrovoljcev v Beogradu.** 3. in 4. oktobra, ob 15. letnici bojeva I. srbske dobrovoljske divizije v Dobruđi, se bodo vršile v Beogradu velike svečanosti dobrovoljcev. V petek 2. oktobra prispe delegati češkoslovaških in rumunskih dobrovoljcev ter francoskih bojnikov. V soboto 3. oktobra se bo vršil kongres Male antante dobrovoljcev, v nedeljo 4. oktobra bo razvitej prapora zvezbe naših dobrovoljcev, ki mu bo kumoval kralj. Po svečanostih prirede udeleženci v skupinah izlete po državi.

— **Nalezljive bolezni v dravski banovini** od 22. do 31. avgusta je bilo v dravski banovini 48 primerov tifuznih bolezni, 82 griže, 78 škrlatine, 118 davice, 8 ošni, 10 dušilnevega kašlja, 16 šena, 3 nalezljivega vnetja možganov, 4 krčevite odreenelosti, 2 otroške vročnice ter po 1 vrančnega prisada, koz in vnetja hrbteničnega mozga.

— **Predavanje o položaju delavcev v sovjetski Rusiji.** Predsednik jugoslovenskega nacionalnega centra protikomunistične lige polkovnik M. Milič bo predaval v ponedeljek 14. t. m. ob 19.30 v Beogradu po radiu o položaju delavcev v SSSR.

— **Dunajski velesjem.** ki bo danes zaključen, razpošilja vabljuje propekte po vsem svetu, seveda tudi v Slovenijo. Češar nismo vajeni niti iz Zagreba, še manj bi na pričakovali iz Beograda, nas je razveseljilo z Dunaja. Prospekti so namreč tiskani v slovenskem jeziku in sicer, če pregledamo nemški tiskarni lahko odpušljive tiskovne pogreške, je slovensčina mnogo boljše kakor smo je vajeni pri podobnih domačih tiskavinah. Velik svetovni trgovec pač ve kaj je takt.

— **Tatvina zlate ure in še kaj.** Zdruga zlatarije, urarjev in optikarjev v Ljubljani nas prosi za obnovo naslednjega ožonika: Pred nekaj dnevi smo čitali, da se je pojavil v Gorenji Strazi pri Novem mestu slabo oblečen možki in no hišah voraševal, če da kdo kako uro v popravo, češ da je potujoči »urmohar«. Res je neki posestnik naselil in mu zaulpal leno zlato uro, vredno 3000 Din. »Urmohar« je dragoceno uro pobasal in brez sledu izginil. Ker to ni edini primer, opozarjamo občinstvo, da takim »umom« ne naseda. Med potujoči je največ takih, ki slobodni nikdar niso videli urarske delavnice ali so na navadni šušmarji-samostoj, ki v popravo izročeno uro še bolj pokvarijo. Dober urar in strokovnjak ne hodi iz kraja v kraj popravljal ure, ker ima tudi na stalnem mestu dovolj dela. V naši banovini imamo v vsakem večjem kraju vsaj enega urarja

ki ima vse strokovne usposobnosti in nudi naročnikom jamstvo za predmete ter za popravila. Zato naj občinstvo izroča svoje predmete v popravilo le strokovnjakom, ne na klativitezm, ki blago ukradejo ali vsaj za vedno pokvarijo. To velja tudi za zlatarska popravila.

— **ROGAŠKA SLATINA** je naše znamenito zdravilišče. Mineralna voda »Tempel«, »Styria« in »Donat«, Indikacije in zdravilne isto kot v Karlovi Varh. Od 1. septembra znatni popusti: 25% od vseh cen splošno, 50% za državne in komunalne uradnike ter upokojence. Popolna penzija (stan, hrana, zdravnik, zdravstvena sredstva, takse itd.) po osebi Din 530—655, za državne uradnike Din 460 do 600 tedensko. Prospekti in informacije potom ravnatelstva zdravilišča.

— **Kdor se ne more udeležiti skupščine CMD v Laškem** in namerava brzojavno pozdraviti skupščinarje, prosimo, da pošlje mesto brzojavna raje »Mal' dar, domu na oltar!« 459n

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo oblačno s padavinami. Večera je bilo po vseh krajih naše države oblačno, v dravski banovini deževno. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 28,8, v Beogradu 27,9, v Sarajevu 26,8, v Splitu 25,3, v Zagrebu 24,4, v Mariboru 17,2, v Ljubljani 16,8. — **Davi** je kazal barometer v Ljubljani 755,3, temperatura je znašala 13,6 stopinj.

— **Dve nesreči.** Včeraj popoldne so morali v bolnici prepeljati 34-letnega zidarja Franca Horvata. Bil je zaposlen na neki stavbi v St. Vidu, med delom mu je pa padla težka deska na levo nogo in mu je občutno poškodovala. — **Zrtev nesreče** je postala tudi Gabrijela Pustova, hčerka stavbnika Pusta iz Čermuč. Včeraj popoldne je na Posavju padla s kolosa in se precej pretresla. Tudi njo so morali prepeljati v bolnico.

— **V Splitu aretiran Slovenec.** Včeraj je aretiral policija v Splitu 29 letnega Ivana Bruna z Jesenice. Kot agent tvrde Singer je prodajal v Splitu šivalne stroje in jermal denar na račun.

— **Sama ne ve, zakaj se je hotela zastupiti.** V Zagrebu se je hotela včeraj zastupiti 25 letna delavka Slava Rogina. Popila je večjo količino octove kisline, pa so jo še pravočasno prepeljali v bolnico in ji izprali želodec. Ko so jo vprašali, zakaj se je hotela zastupiti, je odgovorila, da ne ve.

— **Pred smrtjo misli na loterijo.** V četrtek jutraj se je ustrelil v Sarajevu 27 letni železniški uradnik Sava Jelanić. Pred letom dni se je oženil, pa je zakon že čez nekaj mesecev razlil. V četrtek jutraj je Jelanić popil pri svoji sestri kavo in se igral z njenimi otroci. Bil je dobre volje, kakor vedno. Potem je pa odšel v svojo sobo in si pognal kroglo v glavo. V poslovnem pismu pravi, naj njegovim domači nadaljujejo z igranjem loterije, ker bo številka, ki jo je on imel, gotovo zadela.

— **Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobilno perilo v nallešo izvršitev**

— **Motnje v želodcu in črevesju,** ščipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoziteta, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo »**Franz Josefov» grenčice.** Zdravilni svetovnega slovesa hvalijo izborni učinek, ki ga ima »**Franz Josefov» voda** v svoji lastnosti kot mlo odvajajočih sredstev zlasti pri močnokrvnih, korulentnih osebah satrikarijih in hemoroidno bolnih. »**Franz Josefov» grenčice** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

— **Iz Redek jubilej.** Za našega starega znanca gosp. **Mirko Filipana**, uradnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, nastopi jutri, 13. t. m. važen dohodek. Ta dan se obnovi nič manj kot osemdesetletni dan, ko je v Jakobovcu pri Belovarju zagledal leta 1852. luč sveta. Gosp. Mirko Filipan stopa v svoje 80. leto zdrav in čil in je še vedno aktiven uradnik omenjene zbornice, pri kateri je nastopil službo dne 1. julija 1911 tako, da je tam po življenjskih in službenih letih najstarejši uradnik ter opravlja tam marljivo svoje službo že pod tretjim šefom. Stari graničarski koreninik, ki se je aktivno udeležil kot častnik okupacije Bosne in sta s pokojnim maršalom Boroevičem v mladosti skupaj drgnila šolske klopi, želimo, da bi

svoje osemdeseto, pa še tudi mnogo drugih nadaljenih let zdrav in čil doživel.

— **Iz V odboru za oplešanje Ljubljane** s cvetlicami so zastopniki občine, imenikar, narodnih dam in gospodinj, hišnih posestnikov, tujskoprometnih faktorjev, poklicnih vrtnarjev in drugih, ki jim je na srcu lepota Ljubljane. Ta odsek ljubljanske podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva ima splošno vidne lepe uspehe in zato je odbor že lani onim, ki so najlepše okrasili okna in balkone, razdelil v vzpodbudo polno nagrad in 800 diplom, najvrednejše ljubitelje cvetlic je pa podprl celo z denarjem. Zato je bila letos Ljubljana s cvetjem tudi mnogo bolj bogato okrašena kakor lani. Tudi letos je odbor imel razdeliti nagrade in diplome. Mestna občina je takoj priskočila na pomoč in tudi vrtnariji so obljubili najlepše rastline za nagrade. Že pred tedni bi bilo predsedstvo odboru rado poročalo o storjenem in dobilo sankcijo za najnujnejše delo. Seja ni bila sklepčna, zato je predsednik sklical za četrtek novo sejo. Prišel je samo tajnik in zaman čakal na ostali tucat odbornikov in odbornic. Razen ob občine in vrtnarjev ni gmotne podpore od nikoder, celo od tistih ne, ki imajo ob lepote Ljubljane največ koristi, sedaj so pa še celo zastopniki interesiranih korporacij pozabili na svojo dolžnost. Bodočnost odbora res ni cvetoča.

— **Iz Delo za novi Čevljarski most.** Na desnem in levem bregu sta postavljeni dvigali na motorni pogon, da dvigata nakopano ilovico na obrežje. Da voda preveč ne ovira kopanja, je na vsaki strani v obratu motorna črpalka. Sredi struge stoji lesena konstrukcija, s katero bodo zabijali pilote. Sedanje deževno vreme ovira kolikor toliko kopanje v ilovnatih tleh, ustavi pa se delo le, kadar se močno ulije dež. Vohbe pa gre prvo delo za novi železobetonski Čevljarski most dobro od rok.

— **Iz Podiranje Luckmanove hiše v Gradšču** je uspelo že do pritičja. Dobro, celo opeko polagajo na kupe, zdrobljeno opeko in zidino pa odvažajo nekaj z vozovi v Rožno dolino na cestišča, nekaj pa z vagončki po tirnicah v ogrojen prostor na Erjavčevi cesti. Prihodnji teden bo poslopje porušeno do tal. S tem bo odpravljena velika prometna ovira. Tako je tramvaj podri Luckmanovo hišo in bo slej ali prej tudi enonadstropno Mundovo hišo na vogalu Gradšča in Rimske ceste. Tako se vsaj čuje.

— **Iz Velika skušnja Družbe sv. CM** se vrši jutri v Laškem. Voznja polovična od 11. do 15. t. m. Odhod iz Ljubljane v nedeljo ob 7.27 zjutraj. Skupni obed je prilagiti CM podružnici v Laškem. Stane 20 dinarjev. Schulvereinska skupščina je bila velika narodna manifestacija Nemcev — pokažimo tudi mi, da se zavedamo svojih dolžnosti napram svojemu narodu. 460n

— **Iz Evangeljska cerkvena občina.** Zaradi službene odsotnosti g. župnika se jutri ne bo vršila služba božja v evangeljski cerkvi. Prihodnja služba božja bo 20. t. m.

— **Iz Jutri vozi v Maribor poseben izletniški vlak** po polovični vožnji. Odhod iz Ljubljane ob 7. Odhod iz Maribora ob 21. Vlak ustavi na sledečih postajah: Litija, Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Zidani most, Laško, Celje, Polčane in Pragersko. Vsi pristaši hiriye in nogometa jutri v Maribor! Izrabite ugodnost polovične vožnje!

— **Iz Obnova hiš.** Na Resljevi cesti je bila ravnokar preblijena in obnovljena zunanost dvonadstropne hiše št. 22, ki je last trgovca Avgusta Vovka. Te dni se pa obnavlja tudi druga dvonadstropna Vovkova hiša št. 24 na isti cesti. Obnovo obeh hiš je prevzela Gradbena družba. Obnavlja in popravlja se tudi pritičje dvonadstropne hiše na vogalu Kongresnega trga in Nunske ulice. Zaradi tramvajske proge je dal nunski samostan v letošnjem poletju postaviti vhod s Kongresnega trga v Nunsko ulico v večjo varnost šolskih deklic. Obnovo se torej samo pritičje, ker so ostale stene še dobro ohranjene.

— **Iz Venturinijska sv. maša,** ki jo bo pel mešani zbor Prosvetnega društva Tabor iz Ljubljane v nedeljo, dne 13. t. m. ob 10.30 v novi šišenski cerkvi, je posvečena bazoviškim žrtvam.

— **Iz Društvo za zgradbo sokolskega doma** v Spodnji Šiški sklicuje izredni občni zbor na dan 20. septembra ob pol 9. uri v prostorih hotela Bellevue. Dnevni red: Zgradba sokolskega doma.

— **Iz Tenis-turnir za klubsko prvenstvo SK hiriye.** Imenovani turnir se vrši danes in jutri na prostorih SK hiriye pod Cekinovim gradom. Igra se za prehodni pokal, ki ga je lani poklonil veletrgovca g. Mirko Stepič za gospoda in damo posamezno, od katerih si je priboril lani enega g. Kmet in drugega gđe. Boža Saplja. Pokal preide v trajno last dotičnega, ki zmaga dvakrat zaporedoma ali trikrat v presledkih. Nadalje so razpisana darila za prvo mesto gospodje in dvojce (darilo ravnatelja Joža Pogacarja) in dame in gospodje v dvojce (darilo tvrde Ant. Krisper, Ljubljana) ter lične plakete za vsa druga odnosno tretja mesta. Turnir prične danes ob 14. in traja do nedelje zvečer.

— **Iz Nova sezona v ljubljanskem Narodnem gledališču.** Letošnja sezona 1931/32 začne dne 23. septembra in sicer v drami. Opera bo začela začetkom oktobra in to vsled predelav, ki se vrše v notranjstveni opernega poslopja. Otvoritevna dramska predstava nove sezone bo dr. Grumova izvirna drama »Dogodek v mestu Gogic«. Poleg tega dela študira naš dramski ansambel še naslednja dela: Cankar: Kralj na Betajnovi, Cvetko Golar: Dve nevesti, Begovič: Brez tretjega, Rostand: Ne ubijaj, Hirschfeld: Gospa, ki jo imajo vsi radi, in Nestroy: Pritičje in prvo nadstropje. Premijere navedenil del bodo sledile redoma v pordnevnih presledkih takoj za otvoritveno predstavo. Med prve predstave pa pride v repertoar tudi drama hrvaškega avtorja Krleža »Gospoda Glembojčev«, ki je bila lanske sezone vporazjena s tako velikim uspehom. Opera bo prinesla v prvih dneh naslednje premijere: Oster: tri enodajanske opere: Medeva, Maska rdeče smrti in Dandin v vica. Dalje: Konjović: Košana, Novak: Lucerna, Lelanoy: Damski tekač, Well: Car se fotografira, Berioz: Faustovo pogubljenje itd. Prva operna premijera bo Abraham: Viktorija in njen huzar. Ostali dramski in operni repertoar je bil objavljen v razglasu, ki so ga prinesli vsi naši dnevnik. Gledališke interese opozarjamo, da se sprejemajo priglasit za abonma v veži dramskega gledališča dnevno od 10. do 12. in od 15. do 17. ure (razven ob nedeljah). Abonma-cene so iste kakor v lanski sezoni in se plačujejo v osmih zaporednih mesečnih obrokih. Velike ugodnosti abonmaja so znane, saj dobe abonenti predstave skoro za polovico ceno od običajnih dnevni cen. Abonma ima 38 predstav v sezoni, od teh 20 dramskih in 18 opernih odnosno operetnih. Občinstvo prosimo, da se čim prej in v čim večjem številu prijavi za abonma, katerega prijave se zaključijo 18. t. m.

— **Iz Klub jugoslovenskih primorskih akademikov** vabi vse svoje člane, prijatelje in rojake, da se polnoštevilno udeležijo maše zažidne za bazoviške žrtve, ki se bo brala v nedeljo 13. t. m. ob 10.30 v novi šišenski cerkvi.

Novosti za damske plašče pravkar došle!
A. & E. Skabernè Ljubljana

— **Iz Velika skušnja Družbe sv. CM** se vrši jutri v Laškem. Voznja polovična od 11. do 15. t. m. Odhod iz Ljubljane v nedeljo ob 7.27 zjutraj. Skupni obed je prilagiti CM podružnici v Laškem. Stane 20 dinarjev. Schulvereinska skupščina je bila velika narodna manifestacija Nemcev — pokažimo tudi mi, da se zavedamo svojih dolžnosti napram svojemu narodu. 460n

— **Iz Evangeljska cerkvena občina.** Zaradi službene odsotnosti g. župnika se jutri ne bo vršila služba božja v evangeljski cerkvi. Prihodnja služba božja bo 20. t. m.

— **Iz Jutri vozi v Maribor poseben izletniški vlak** po polovični vožnji. Odhod iz Ljubljane ob 7. Odhod iz Maribora ob 21. Vlak ustavi na sledečih postajah: Litija, Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Zidani most, Laško, Celje, Polčane in Pragersko. Vsi pristaši hiriye in nogometa jutri v Maribor! Izrabite ugodnost polovične vožnje!

— **Iz Obnova hiš.** Na Resljevi cesti je bila ravnokar preblijena in obnovljena zunanost dvonadstropne hiše št. 22, ki je last trgovca Avgusta Vovka. Te dni se pa obnavlja tudi druga dvonadstropna Vovkova hiša št. 24 na isti cesti. Obnovo obeh hiš je prevzela Gradbena družba. Obnavlja in popravlja se tudi pritičje dvonadstropne hiše na vogalu Kongresnega trga in Nunske ulice. Zaradi tramvajske proge je dal nunski samostan v letošnjem poletju postaviti vhod s Kongresnega trga v Nunsko ulico v večjo varnost šolskih deklic. Obnovo se torej samo pritičje, ker so ostale stene še dobro ohranjene.

— **Iz Venturinijska sv. maša,** ki jo bo pel mešani zbor Prosvetnega društva Tabor iz Ljubljane v nedeljo, dne 13. t. m. ob 10.30 v novi šišenski cerkvi, je posvečena bazoviškim žrtvam.

— **Iz Društvo za zgradbo sokolskega doma** v Spodnji Šiški sklicuje izredni občni zbor na dan 20. septembra ob pol 9. uri v prostorih hotela Bellevue. Dnevni red: Zgradba sokolskega doma.

— **Iz Tenis-turnir za klubsko prvenstvo SK hiriye.** Imenovani turnir se vrši danes in jutri na prostorih SK hiriye pod Cekinovim gradom. Igra se za prehodni pokal, ki ga je lani poklonil veletrgovca g. Mirko Stepič za gospoda in damo posamezno, od katerih si je priboril lani enega g. Kmet in drugega gđe. Boža Saplja. Pokal preide v trajno last dotičnega, ki zmaga dvakrat zaporedoma ali trikrat v presledkih. Nadalje so razpisana darila za prvo mesto gospodje in dvojce (darilo ravnatelja Joža Pogacarja) in dame in gospodje v dvojce (darilo tvrde Ant. Krisper, Ljubljana) ter lične plakete za vsa druga odnosno tretja mesta. Turnir prične danes ob 14. in traja do nedelje zvečer.

— **Iz Nova sezona v ljubljanskem Narodnem gledališču.** Letošnja sezona 1931/32 začne dne 23. septembra in sicer v drami. Opera bo začela začetkom oktobra in to vsled predelav, ki se vrše v notranjstveni opernega poslopja. Otvoritevna dramska predstava nove sezone bo dr. Grumova izvirna drama »Dogodek v mestu Gogic«. Poleg tega dela študira naš dramski ansambel še naslednja dela: Cankar: Kralj na Betajnovi, Cvetko Golar: Dve nevesti, Begovič: Brez tretjega, Rostand: Ne ubijaj, Hirschfeld: Gospa, ki jo imajo vsi radi, in Nestroy: Pritičje in prvo nadstropje. Premijere navedenil del bodo sledile redoma v pordnevnih presledkih takoj za otvoritveno predstavo. Med prve predstave pa pride v repertoar tudi drama hrvaškega avtorja Krleža »Gospoda Glembojčev«, ki je bila lanske sezone vporazjena s tako velikim uspehom. Opera bo prinesla v prvih dneh naslednje premijere: Oster: tri enodajanske opere: Medeva, Maska rdeče smrti in Dandin v vica. Dalje: Konjović: Košana, Novak: Lucerna, Lelanoy: Damski tekač, Well: Car se fotografira, Berioz: Faustovo pogubljenje itd. Prva operna premijera bo Abraham: Viktorija in njen huzar. Ostali dramski in operni repertoar je bil objavljen v razglasu, ki so ga prinesli vsi naši dnevnik. Gledališke interese opozarjamo, da se sprejemajo priglasit za abonma v veži dramskega gledališča dnevno od 10. do 12. in od 15. do 17. ure (razven ob nedeljah). Abonma-cene so iste kakor v lanski sezoni in se plačujejo v osmih zaporednih mesečnih obrokih. Velike ugodnosti abonmaja so znane, saj dobe abonenti predstave skoro za polovico ceno od običajnih dnevni cen. Abonma ima 38 predstav v sezoni, od teh 20 dramskih in 18 opernih odnosno operetnih. Občinstvo prosimo, da se čim prej in v čim večjem številu prijavi za abonma, katerega prijave se zaključijo 18. t. m.

— **Iz Klub jugoslovenskih primorskih akademikov** vabi vse svoje člane, prijatelje in rojake, da se polnoštevilno udeležijo maše zažidne za bazoviške žrtve, ki se bo brala v nedeljo 13. t. m. ob 10.30 v novi šišenski cerkvi.

— **Iz Sokol Ljubljana IV.** obvešča svoje članstvo, naraščai in deco, da prične z redno telovadbo 14. t. m. po naslednjem urniku: Člani ponedeljek, sredo in petek od 20. do 21. članice v torek in četrtek od četrta 21. do četrta 22. moški naraščai v ponedeljek, sredo in petek od pol 19. do pol 20. ženski naraščai v torek in četrtek od četrta 20. do četrta 21. moška deca v ponedeljek in petek od pol 18. do pol 19. ženska deca v torek in četrtek od četrta 19. do četrta 20. Vnoševanje novih članov je v telovadnici in na društveni nišni med uradnimi urami.

— **Iz Služba božja** v pravoslavni kapelici. Ruska splošna vojaška zveza ima jutri svoj vsakoletni praznik, ki ga bo praznovala s službo božjo v srbski pravoslavni cerkvi v vojašnici voivoda Mišića. Služba božja se prične okrog 11.

— **Iz Krvavo** už zahteva najbolj zanesljivo z ARBORIN-om. Zahtevajte natančna navodila pri tvrdki »CHEMOTECNA«. Ljubljana, Stari trg 10 (na dvorišču). 444

— **Iz Prvorstni šajerski rizing** z vinskega vrha Jeruzalem po 16 Din liter, cviček iz Gadove peči po 14 Din liter — toči gostilna V. JELOČNIK, Rožna dolina. 65

— **Iz Mestno kopališče** na Ljubljani se zapre danes 12. septembra.

GRAMOFONSKA PLOŠČE po Din 3.—

izposojuje »SLAGER«, izposojevalnica gramofonskih plošč in gramofonov. LJUBLJANA, Vegova ulica štev. 2

Iz Celja

— **c Ekspozitura OUZD** v Celju bo od 14. 9. 1931 dalje uvedla zimski delovni čas in sicer: ob ponedeljkih in petkih se uraduje redno od 8. do 12.14. in od 16. do 18. Ob torkih, sredah in četrkih se uraduje od 8. do 13. ure. Popoldne dežurna služba od 14. do 15. Ob nedeljah in praznikih delo počiva, a za nujne slučaje je dežurna služba od 9. do 11. Za sprejemanje strank je odrejen čas od 8. do 13., ostali čas pa za interno uradovanje.

— **c Dežurno lekarniško službo** v Celju ima od danes do vključno petka 18. septembra lekarna »Pri križu« na Kralja Petra cesti.

— **c Izgubljeno in najdeno.** V sredo 9. t. m. je bila izgubljena v mestu med potjo od Prešernove ulice do Glavnega trga vsota 200 Din, istega dne pa nekje v mestu znesek 110 Din. V Prešernovi ulici je bil najden 1. t. m. okrog polnoči ročni vozček, ki ga dobi lastnik pri celjski mestni policiji.

— **c Celjska drž. realna gimnazija** ima letos 744 dijakov in dijakinj, in sicer odpade na: 1. razred 212, II. razred 141, III. razred 129, IV. razred 65, V. razred 63, VI. razred 36, VII. razred 59 in na VIII. razred 39 dijakov obojega spola. Prvi razred bo imel poleg osnovnega razreda najbrže tudi še 3 paralele, drugi in tretji razred po 2 paraleli, četrta, peti in sedmi pa po 1 paralelo. Prvi trije letniki bodo imeli vsak svoj poseben dekliški razred.

— **c Velika gasilska slavnost v Zalcu.** Jutri bo praznovalo Prostovoljno gasilno in reševalno društvo 50-letnico svojega plodonskega dela. Dopoldne se bodo vršile na trgu razne svečanosti, popoldne pa v prostorih bivše Piklove pivovarne velika veselica. Sodelovala bo izborna železničarska godba z Zidanega mostu. Za zunanje goste bodo poleg rednih vlakov na razpolago za povratek tudi avtomobilski in avtobusi. Ob priliki 50-letnega jubileja bo društvo jutri dopoldne razvilo svoj novi društveni prapor.

Okusna in zdrava je Kolinska kava!
Lastnikom poljedelskih strojev

Ministrstvo za socialno politiko je odredilo, da se morajo zavarovati vsi delavci pri poljedelskih strojih na elementarno ali živalsko silo (gepelj) za oni čas, ko jim preti nevarnost pred kotlom ali pogonom. Pri mlatilnicah je treba prijaviti strojnika, kurjača in vlačača poimensko, pri plugih, grablilih, sejalnih in kosilnih strojih poimenovali samo tar, karat, kadar te stroje gonijo motorji.

Vsi ostali poljedelski delavci, zaposleni pri mlatilnicah, se zavarujejo skupno brez poimenskosti prijav samo proti nezgodam z letnim zaslužkom Din 6000.—.

Prijaviti je treba sledeče stroje, za katere je odrejen prispevek za vsak delovni čas: 1. mlatilnice (po vrsti in moči gonilne sile) od Din 2,60 do Din 35,10; 2. slamozeznice in cirkularke za drva Din 2,60; 3. za pluge, grablile, sejalne, gnojilne in kosilne stroje na motorni pogon Din 1,30; 4. za sejalne, grablile in gnojilne stroje na živalsko silo Din 0,30; 5. za kosilne stroje z živalsko silo od Din 2,60 do Din 3,90; 6. za čistilne stroje Din 0,90, za robkarje za koruzo od Din 2,60 do Din 3,90, za stiskalnice za slamo Din 3,90, za miline za drobljenje zrna Din 1,40, za parilnice sena Din 0,60, za separatorje za mleko Din 0,50, za črpalke in škropilnice pa Din 0,50.

Ker mora okrogni urad izvršiti zavarovanje delavcev, zaposlenih pri mlatilnicah in ostalih poljedelskih strojih, zato se opozarjajo vsi lastniki, da takoj prijavijo svoje stroje in število delovnih dni na leto za vsak stroj posebej za mesto Celje do 15. septembra 1931 pri mestnem načelnstvu celjskem med uradnimi urami v sobi št. 8. Kdor ne bo prijavil vseh strojev v predpisnem roku, tega bodo za dele vse posledice ZZZD.

Mestno načelnstvo Celja.

Mravlje, ki ujedo slona

V Srednji Afriki žive velike črne mravlje, ki se jih boje ljudje in živali

Ameriški raziskovalec John Vandercook, ki se je dolgo mudil v srednjeafriških pragozdovih, opisuje v svojem potopisu potujoče mravlje, pojavljajoče se v ogromnih množicah na vsem prostoru od senegalske obale preko Konga tja do Angole. Te vrste mravlja, dolga nad 1 cm, zasluži po pravici ime kraljice džungle prej nego leopard ali slon, kajti vse živali in zveri se jo tako boje, da jih obide nepopisna groza, čim jo začutijo v bližini.

S črno potujočo mravljo sem se seznanil pred leti, — pripoveduje Vandercook, — ko sem potoval s šestimi zamorci skozi džunglo. Naenkrat je prvi nosač zatulil od bolečine in odskočil tako naglo, da se je zaletel v svojega tovariša za hrbtom. Čim so nosači zvedeli, za kaj gre, so skočili v stran in začeli besno teptati z nogami. Potem so se ozirli po meni, kaj bom storil. Zagledal sem pred seboj okrog 5 cm širok črn trak, ki se je premikal po stezi. Bil je dolg in obstojal je iz samih mravelj. Sredi te procesije so bile temno rdeče mravlje — delavci, ki so zelo hitro ubirali svoj pot. Na obeh straneh so pa spremljale delavce mravlje — vojaki z velikimi kleščami. Vsak vojak je zavil od časa do časa dobra dva metra v stran in srdito dvigal klešče. Čim je bil pa teren dobro preiskán, so se vračali vojaki h glavni koloni.

Tudi jaz sem naenkrat kričnil ob bolečine in začel teptati z nogami. Nekaj mravelj mi je že lezlo po telesu in srdito so se mi zagrizle v ramena. Sesale so iz moje kože kapljice krvi in čutil sem, kako mi

izzigajo rane z ostro kislino.

Druge zopet so se zagrizle globoko v usnje mojih čevljev in njihove klešče so običale v njem, ko sem telesa odtrgal. Tam, kjer so se mi zagrizle v meso, so mi iztrgale tudi drobne koščke kože.

Potujoče mravlje potujejo vedno v zastraženih kolonah. Domačini so mi pravili, da so potovali mravlje nekoč mimo njihove naselbine

nepretrgoma 16 dni noč in dan.

Bilo jih je toliko, da bi rabili astronomične številke, če bi jih hoteli štet. Potujoče mravlje jedo samo meso. V nasprotju z drugimi mravljavami se ne zanimajo za saldkor, niti za pecivo. Navadno jedo gosenice, črve in žuželke. Ker pa prodirajo do vrha navežjih dre-

ves in preiščejo vsak list, žive drobne ptice v neprestanem strahu pred njimi. Vsaka žival, ki ni pri močeh, celo ranjeni ali ujeti slon, postane njihova žrtev in pogine grozne smrti. Mravlje pokrijejo vse njegovo orjaško telo in njihovim ostrim kleščam ne more kljubovati

niti debela slonova koža.

V treh dneh izpremenje slona v bel, temeljito ogolodan okostnjak.

Često napadejo te mravlje tudi cele naselbine. To se zgodi navadno ponoči in edina rešitev ljudi je,

da takoj zapuste svoje domove.

Če zamorci pravočasno opazijo, da se jim bližajo mravlje so njihovega prihoda celo veselili, kajti v zamorskih kolibah se nabere vse polno napovabljenih gostov, podgan, miši, pajkov, kač, ščurkov, muh itd. Mravlje pa pohrustajo vse te nadležne goste in ko se napotijo, drugam, zavladajo v kolibah idealne higienske razmere.

Solnčne svetlobe potujoče mravlje ne prenese, pač so pa zelo odporne proti vodi. Vroči žarki afriškega solnca jih pokončajo v dveh minutah. Zato se selijo iz kraja v kraj samo ponoči ali ob mrčnih dneh. Kadar se pomikajo krčela mravelj pod filtriranimi solničnimi žarki, to je pod žarki, ki prodirajo skozi gosto zeleno listje pragozda, napravijo mravlje — vojaki, ki solnčno svetlobo do gotove meje prenašajo,

iz svojih teles dolgo cev, skozi katero potujejo delavci, da jih ne zadenejo solnčni žarki. Ta cev je tako kompaktna in trdna, da jo lahko s palico dvignemo od tal, ne da bi razpadla.

Poskusi so pokazali, da zdrži potujoča mravlja pod vodo šest ur, ne da bi poginila. Zanimiv je način, kako prekoračijo te mravlje reko. Ko se približa potujoča kolona reki, čez katero mora priti, če hoče nadaljevati pot, gredo najprej vojaki pregledat teren zdaj po toku, zdaj zopet proti njemu. Čez nekaj minut najdejo primeren kraj in večja množina mravelj se sprime v kepo tako, da ostanejo šibkejši znotraj, vojaki pa na obodu, kepe, ki doseže velikost melona. Potem se spusti ta kepa v reko in voda jo odnese s čudovito točnostjo skoraj vedno na nasprotni breg. Slede še druge kepe, dokler niso vse mravlje na drugem bregu. To je tem bolj čudno, ker so vse potujoče mravlje brez izjeme slepe.

Strele ubila generala

Francoska armada je imela prejšnji teden manevre in v petek je divjala nad Fourchesom nevihta, med katero je tudi treskalo. Strela je udarila v generala francoske pehote Jacquemota in ga težko ranila. Prepeljali so ga v bolnico med silnim nalivom in ga operirali. General se tudi v soboto ni zavedel in v nedeljo zvečer je umrl. Strela je obžgala in lažje ranila tudi več vojakov in tri častnike.

Pisatelji na znamkah

Na poštinih znamkah niso vedno samo glave vladarjev reprezentantov državne oblasti. Često vidimo na njih tudi portrete pesnikov, pisateljev, skladateljev in slikarjev. Tako je bil slavn španski pisatelj Miguel Saavedra Cervantes leta 1905 upodobljen na znamkah, ki jih je izdala Španija, obenem so bili pa v isti seriji upodobljeni nekateri prizori iz romana »Don Quijote de la Mancha«. Portugalci so izdali spominško serijo svojih poštinih znamk v počastitev pesnika Luísa de Camoensa (1524 do 1580). Znamke so bile izdane za 400 letnico njegovega rojstva v letih 1924-26. Druga spominška serija je bila izdana leta 1925 ob 100-letnici rojstva priljubljenega portugalskega romanopisca C. Branca (1826 do 1890). Obenem so bili upodobljeni na znamkah tudi prizori iz njegovega življenja in junaki iz njegovega najznamenitejšega romana »Amor de Perdicau«.

Francija je počastila na ta način samo enega svojega pesnika Pierra de Bona (1524 do 1585) in sicer leta 1924 ob 100-letnici njegovega rojstva. Pač pa Italija rada izdaja spominške poštn

znamke. Z znamkami je počastila že Virgila, Dantea in modernega Manzonia. Prva serija je bila izdana leta 1921 ob 600 letnici smrti Dantea Alighieria (1265—1321). Na znamkah Reke 1. 1920 vidimo tudi glavo Gabriela d' Annunzia. Italijanski patrijot Giuseppe Garibaldi je počaščen celo s štirimi serijami znamk. Angleški pesnik Byron je edini izmed vseh angleških pesnikov upodobljen na poštinih znamkah, toda ne na angleških, temveč na grških. Byron je namreč padel v borbi za svobodo Grčije proti Turkom. Spominške znamke so bile izdane 1. 1924.

Izmed nemških pisateljev so bili deležni te časti Goethe, Schiller in Lessing. Na Norveškem so počastili s poštinih znamkami Ibsena, Bolgari Vazova in Hrista Boteva, na Poljskem Julia Slowackega in Henrika Sienkiewicza, v Ukrajini pa Ševčenka. Madžari imajo na poštinih znamkah upodobljena Petöfia in Jokaia, Latiši Rainsa, Urugvajci pa pesnika Ennua Roda, čigar spomin so počastili ob njegovem pogrebu 1. 1919 s tremi serijami znamk.

Anekdote o zdravnikih

Moliere je bil bolan in brez njegove vednosti so poklicali zdravnika.

— Zdravnik je prišel, mu je sporočil sluga.

— Povejte temu »padariju«, da ga ne morem sprejeti, ker sem bolan, — je odgovoril Moliere.

Moliere se je rad norčeval iz zdravnikov. Pravil je o njih, da imajo zelo hvaležen poklic, ker sije na njihovo izkušnost jasno sonce, njihove napake pa zakriva zemlja.

Nekoč ga je ustavil znan zdravnik na cesti.

— Mojster, veseli me, da vas vidim. Pojdite malo z menoj, moram vam povedati zanimiv primer iz svoje prakse. Lahko mi verjamete, da se mi kaj takega še svoj živ dan ni pripetilo.

— Torej ste nekoga izlečili, — je odgovoril Moliere.

Tolstoj ni imel rad zdravnikov. Če je bil bolan, ni hotel, da bi hodili zdravniki okrog njega.

— Zakaj nočeš zdravnika? — so vprašali.

— Ker bi rad umrl naravne smrti, je odgovoril Tolstoj.

Bernard Shaw je kramljal z nekim zdravnikom.

— S svojim pacientom ravnam lepo in obzirno, je zatrjeval zdravnik.

— To vam rad verjamem, je odgovoril Shaw. Vaših pacientov gotovo ne pokopavajo živih.

Nekoč je bil Shaw bolan in poklical je zdravnika. Zdravnik ga je pregledal in mu dejal: Žila vam bje nekam počasi.

— To nič ne de, gospod doktor, saj se nama z žilo nikamor ne mudi, — se je zasmejal Shaw.

724 km na uro

Angleški letalski poročnik Stainforth, ki se udeleži velike tekme za Schneiderjev pokal, je dosegel pri treniranju presenetljivo hitrost 724 km na uro. Dosedanji hitrostni rekord je znašal 593 km.

Filozofi niso dobri mošje

Aleksander Herberg je preštudiral zakonsko življenje 30 odličnih filozofov in prišel je do trdnega prepričanja, da filozofi niso ustvarjeni za zakonsko življenje. Filozof se zelo težko odloči za zakonsko zvezo in če se že odloči za to ali ono družico, ima navadno že preveč križev na ramah in premalo las na glavi.

Zakonsko življenje mnogih odličnih filozofov ni bilo srečno. Mnogi so pa pomrli kot stari samci. In med temi so bili tudi slavni mošje. Sam veliki filozof Nietzsche je nastopil proti ženitvi filozofov, češ, da je oženjeni filozof naravnost komična figura.

Izzvižgani italijanski minister.

Kolonijalno razstavo v Parizu je poseetil tudi italijanski minister kolonij general de Bono, ki so ga pa na razstavi izzvižgali.

Železna cesta

Te dni je bil odprt promet po neki londonski ulici, ki je tlakovana z železnimi kockami. To je ulica, ki veže dve londonski pristanišči in po kateri prevažajo na dan najmanj 80.000 blaga. Zato je zelo prikladna za poskus se glede uporabljivosti železa kot cestnega materiala. Betonsko podlago so polili z vročim asfaltom, v katerega so polagali votle trioglate kocke iz železa. Kocke so narejene tako, da niti ko njem na železni cesti ne drsi.

Če se bo obnesla prva železna cesta, začne v Angliji tlakovati s takimi kockami tudi druge ceste, posebno one, po katerih je velik tovorni promet. Železna cesta je zelo trpežna in lepo, da se hitro in poceni popravi, pa tudi graditi jo je tako lahko, da bi se mogli zaposliti brezposelni nekvificirani delavci. Vprašanje je samo, če ne bo ropot na taki cesti prehud.

Od kod izraz buržoa

Znano je, da so bila srednjeveška mesta utrjena. Utrdbe so bile prvotno lesene in šele v 12. stoletju, ko so žive trgovske naselbine že v večjem blagostanju, se polajvijo utrdb iz kamna, opremljene z obrambnimi stolpi. Iz utrjenega naselja so vodila navadno štiri vrata. Najstarejša mesta so bila majhna, kajti poedine strani utrdb so merile komaj 400 do 500 m. Pa niti ta prostor ni bil v najstarejših časih zazidan, temveč je bilo med hišami še dovolj prostora za vrtove.

S tem, da je mesto utrjen kraj, je dobilo ime burgus. Tako so se nazivali navadno novi gradovi, kajti mnoga mesta so se razvila kot trgovska naselja pod gradom, mesto in grad sta bi-

la dolgo ločena z debelim zidovjem, a prebivalci novega gradu so se nazivali od 11. stoletja burgenses, bourgeois (buržoa). To ime se je pojavilo najprej v Franciji in sicer že l. 1007. Treba je omeniti, da so se imenovali tako prebivalci novega gradu sami, dočim so nazivali prebivalce starega gradu castellani ali castrensens.

Leteči pastor

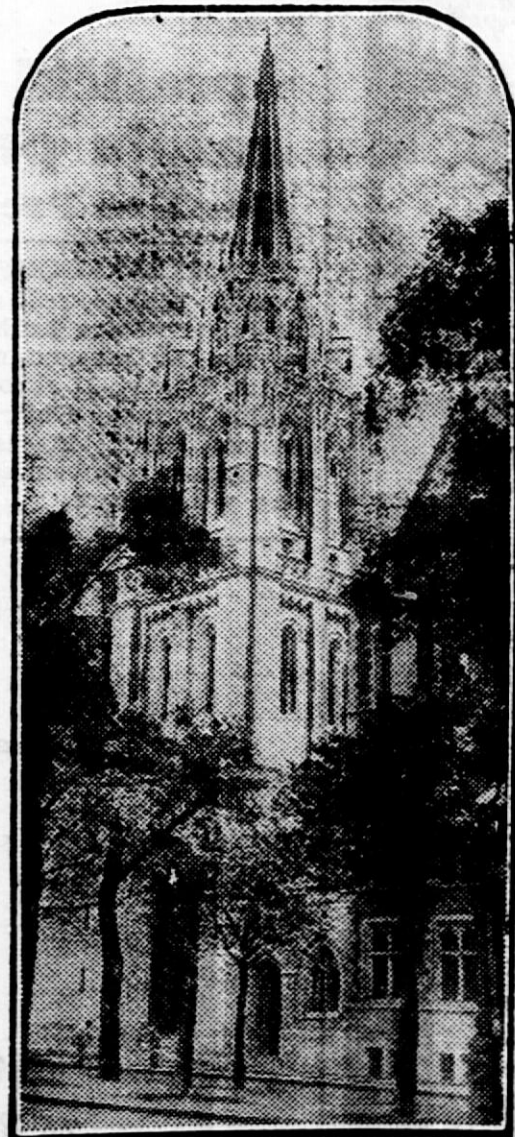

Letalstvo je sicer že zelo razvito, toda kljub temu se večina ljudi boji potovati po zraku. So pa tudi celi stanovi, ki jim branijo razni oziri dvigniti se v zračne višave. Med take stanovne spada v prvi vrsti duhovščina. Redki so duhovniki, ki bi vedeli, kaj se pravi letati. Izjema med duhovščino je v tem pogledu nemški pastor in misijonar, ki ga vidimo tu na sliki. On ima celo svoje lastno letalo in sam tudi pilotira.

Patentirane rože

Nekemu vrtnarju v New Brunswicku v Severni Ameriki se je po mnogih poskusih posrečilo vzgojiti posebno vrsto rož — ovijalk, ki cveto vse leto. Podjetni vrtnar je takoj zaprosil za patent, ki ga je tudi dobil. To je nedvomno prvi primer v zgodovini, da so rože zaščitene s patentom. Ženska na sliki kaže eno teh rož in patentno listino.

Nova ameriška cerkev v Parizu. Na quai d'Orsay v Parizu je bila te dni posvečena nova ameriška cerkev, ki jo vidimo na sliki.

Dober odgovor.

— Katera doba je v ženskem življenju najzanimivejša?

— Tistih 8 ali 10 let, ko je ženska stara vedno 28 let.

Mlada zakonska žena.

— To je pa res že od sile, kako ti krojač prišije gumb! Že tretjič sem ti morala prišiti isti gumb.

Zopet lepota konkurenca

Suzanne Daudin iz Bruslja, 24 letna belgijska lepota, zastopnica Belgije.

Sarah Bondart, prva lepota iz Konga, ki se je udeležila lepote konkurenca.

Poiret v konkurzu

Znani pariški modni kralj Poiret preživlja težke čase. Tudi bogataši čutijo posledice gospodarske krize in zato je vedno manj dam, ki naročajo pri Poiretu obleke. Na drugi strani so pa začeli pritiskati na Poireta upniki. In tako je prišla ta svetovno znana modna tvrdka v plačilne težkoče. Njena pasiva znašajo več milijonov frankov. Poiret sam je že pred leti opustil vodstvo modnega salona, pustil mu je pa svoje ime. Zdaj je ogrožen še obstoj tega salona.

Poiret je po pravici slovel kot kralj mode. On je bil namreč odločen v modi finančne aristokracije vsega sveta. Nosiło se je v Parizu in New Yorku to, kar je določil Poiret. Če bi bil izjavil, da morajo hoditi dame v trikotih, bi ga bil elegantni svet ubogal. Ni čuda, da si je lahko dovolil marsikaj, česar ne more noben trgovec, ki je navezan na odjemalce. Nekega dne je prišla k njemu nenapovedana aristokratka, njegova zvesta odjemalka. Ni pa sedela dolgo v njegovi privatni pisarni, kajti Poiret se je zadržal nad njo, kakor nad svojo vajenko, češ, počakajte, da vas pokličem. Ogorčena dama je odgovorila, da bi si noben drugi krojač ne upal tako govoriti z njo. Poiret se je pa nasmešnil, rekoč: Saj baš v tem se razlikujem od svojih kolegov.

Angleški ministrski predsednik M. Ramsay Macdonald.

Najboljše, najtrajnejše, zato upoštevajte!

Emile Gaboriau

Vampirji velemesta

Roman

— No torej, jaz imam rada to okno, ki me spominja najslajših trenutkov mojega življenja, — je nadaljevala Flavija. — Že štiri mesece je tega. Glej, oče, a zdi se mi, kot da je bilo davno... Sedla sem k oknu, ne da bi vedela zakaj... pa še pravijo, da je človek gospodar svoje usode. Neumnost!... Nikoli ne bom pozabila, kako je bilo, ko sem ga zagledala pri oknu hiše na nasprotni strani ulice. Bilo je kot da je udarila strela... Ves dan mi je bilo tako čudno pri srcu kot še nikoli... Po mojih žilah se ni več pretakala kri, temveč ogenj... Ponoči nisem mogla spati. Ne da bi vedela, zakaj sem se od strahu vsa tresla... In potem sem sedela dan za dnem pri oknu. Takoj sem uganila, kaj mladenci dela. Poučeval je klavir tisti dve suhi, visoki gospodični... Ubogi dečki!... Videla sem ga vsak dan prihajati in odhajati. Ah, če bi vedel, oče, kako slabo se mu je godilo! Bili

32

so dnevi, ko je bil tako sestradan, da je komaj vlekel noge za seboj. In nehoti sem se vprašala, če je tistega dne sploh kaj jedel. Ali si moraš to misliti? On trpi lakoto, jaz se pa kopljem v izobilju! Nazadnje sem poznala že vse izraze njegovega obraza.

Za hip je obmolnila, potem pa nadaljevala:

— Toda gorje!... nekega dne je izginil... Ves teden sem presedela od jutra do večera pri oknu, čakala sem in upala, a vse zaman. Tedaj sem zbolela in vse sem ti priznala. Dejala sem ti tudi: On bo moj mož, ker ga ljubim. Martin-Rigal je poslušal namršnenih obrvi to pripovedovanje, ki ga je bil slišal zadnje dni najmanj že stokrat.

— Da, — je dejal tiho, — tako je bilo. Ti si zbolela in ko sem spoznal, da hiraš od hrepenenja, sem ti obljubil, da postane ta neznan mladenič, ki ga nisi po imenu niti poznala, tvoj mož.

V globoki hvaležnosti je hči objela očeta in ga poljubila na čelo.

— In takoj sem bila zdrava, — je nadaljevala. — In ti ostaneš mož beseda, je-li?

— Ah... saj dobro veš, da se tvoji volji ne morem upirati.

— Toda dala bi mnogo za to, če bi zvedela, kako si ga izsledil. Zakaj mi

nisi o tem nikoli pravil? No, ne taji mi ničesar. Kako si prišel do njega in opravil vse drugo tako, da niti opazil ni? Martin-Rigal se je dobrodušno nasmehnil.

— To je moja tajna, — je odgovoril. — Naj bo, pa jo ohrani zase. Sicer me pa to ne zanima, glavno je, da se ti je posrečilo! Drevi, čez dobro uro, morda pa vsak hip pride dr. Hortebize, da ga nama predstavi. In on sede za našo mizo, da se ga bom lahko nagledala in da bom slišala njegov glas.

— Neumnica! — jo je pokaral bankir. — Nesrečni otrok!

— Kaj praviš? Neumnica? — je ugovarjala. — Morda sem res nespametna, toda zakaj bi bila nesrečna?

— Preveč ga ljubiš, — je odgovoril bankir v trdnem prepričanju, — zlorabil bo tvojo ljubezen.

— On! — je ugovarjala dekle z občudovanjem vrednim prepričanjem. — On, nikoli! Oče jo je objel in pritisnil nežno nase.

— Poslušaj svojega starega očeta, drago dekle, svojega najboljšega prijatelja. Paul pride, toda bodi oprezna. Bodi pripravljena na morebitno razočaranje.

— Izključeno!

— Recimo, da ne. Toda v interesu

tvoje bodočnosti in tvoje sreče te rotim, nikar ne pokaži, kaj se godi v tvoji duši; pazi, da se ne izdaš s pogledi. Verjemi izkušnosti starega prijatelja. Pomni, da popolna sigurnost ubija ljubezen.

Obmolnil je; ta čas je nekdo pozvonil. Flavija je zadržala po vsem telesu.

— On je! — je zašepetala, — on! In zbrala je vse svoje sile, da je mogla pripomniti:

— Ubogati te hočem, oče. Oidem in vrnem se šele, ko bodo vsi navzoči. Bodi brez skrbi, dokažem ti, da zna biti tvoja hčerka tudi igralka, če je treba...

Ko so se vrata salona že odpirala, je hitro odšla. Toda to ni bil Paul. Prvi prišlec je bil prijatelj gospoda Martin Rigala, tovarnarja s svojo ženo. Bankir je smatral namreč za svojo dolžnost povabiti na ta večer okrog dvajset gostov.

Tisti hip je prišel Mascarovot varovanec k dr. Hortebizu. Paula ni bilo mogoče spoznati. Prihajal je namreč naravnost iz rok znamenitega krojača in to je bil tudi vzrok, da se je zakasnil. Zdravnik se je zadovoljno nasmehnil, videč pred seboj tako zalega fanta

— Bogme, Flavija ima imeniten

okus, — je zamrmral sam pri sebi.

— Evo me, je dejal Mascarovot varovanec, — pojdiva, skrajni čas je že.

Odpejala sta se s kočijo v ulico Mantmartre. Tu je zdravnik naročil kočijažu, naj pride ponj opolnoči, potem je pa odšel s Paulom v bankirjevo palačo.

Pri bankirju je bilo že okrog petnajst gostov, ko je sluga sporočil, da sta prišla dr. Hortebize in Paul Violaine.

Ko je stiskal Martin Rigal roko svojemu staremu prijatelju dr. Hortebizu, se mu je iskreno zahvalil za to, da mu je predstavil mladega, tako olikanega gospoda kakor je Paul Violaine.

Večerja je bila določena na sedmo uro. Flavija je prišla šele, pet minut pred sedmo in takoj so jo obkolili gostje.

Znala se je tako imenitno obvladati, da se je samo mimogrede ozrla na Paula, ko se ji je globoko priklonil.

Njen oče take energije pač ni pričakoval.

Šele po večerji, ko so bile pripravljene igralne mizice, se je Flavija oju-nčila in stopila k Paulu ter ga z drhtečim glasom prosila, naj kaj zaigra na klavir, po možnosti svojo skladbo.

Bolezni želodca, slabo prebavo

nepravilno vrenje v želodcu urejuje F. K. FIGOL odpira slast, čisti in osve-
žuje kri, krepi telo. Priporoča se odraslim
in otrokom. FIGOL se dobiva v vsaki le-
karni, po pošti pa razpošilja izdelovalec
DR. SEMELIČ, DUBROVNIK 2160. —
3 steklenice s poštino 105, 8 steklenic 245,
1 steklenica 40 Din.

Ribiške potreščine

vedno v zalogi

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Kongresni trg.

Prva paro-brzolikalnica JOSIP BOC, LJUBLJANA, Kolodvorska ulica šte. 6 (vis-a-vis hotela Štrukelj)

Edina v Ljubljani, ki vam po par minutnem čakanju v posebnem prostoru nudi specielno zlikano obleko.

Ob priliki velesesja in kraljevega tedna odprto tudi ob nedeljah dopoldne.

Srednješolski dom in privatna srednja šola AFLENZ

ŠTAJERSKO (STEIERMARK)

Pripravljanje za vse razrede srednjih šol in tip kakor tu-
di 1—2 letni maturitetni tečaji.

Vzgoja, nadzorstvo pri studiju, zimski in poletni sport. —
Zmerne cene. — Najboljši uspehi. — Prospekt na zahtevo.

Izdelujejo se naj-
novejši modeli o-
troških vozičkov,
razna najnovejša
trikolesa, šivalni
stroji in motorji.
Velika izbira. Naj-
nižje cene. Ceniki
franko.

»TRIBUNA« F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozič-
kov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Zahvala

Ob prebriski izgubi nepozabnega so-
proga, očeta, oziroma starega očeta, go-
spoda

Jerneja Kilar-ja

računskega nadsvetnika v pok.

se najiskreneje zahvaljujemo vsem so-
rodnikom, prijateljem in znanecem za šte-
vilne izraze tolažkega sožalja, kakor
tudi za poklonjeno cvetje in vence.

Posebno se zahvaljujemo čast. duhov-
ščini, prijateljsko skrbnemu zdravniku
g. dr. Albertu Trtniku, oficirskemu zboru
na čelu z divizionarjem g. div. gen.
Ilicem, ravnateljstvu in uradništvu Trbo-
veljske premogokopne družbe ter vsem,
ki so spremili predragega pokojnika na
zadnji poti.

Maša zadušnica se bo darovala dne
16. septembra ob 8. uri v Križevniški
cerkvi.

Ljubljana, dne 12. septembra 1931.

ZALUJOČI OSTALI.

Turisti, lovci, smučarji

vedno bolj zahtevajo samo kvalitetne čevlje.
Na višku so danes v kvaliteti in izdelavi

„Karo“ gojzerji

Zahtevajte cenik od Karo-industrije Maribor,
Koroška cesta šte. 19.

Za vse večje kraje oddamo komisijsko ali samoprodajo.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih.
Za odgovor znakom! — Na vprašanje brez znamke se
odgovarjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

OPREMLJENO SOBO
z dvema posteljama oddam s
1. oktobrom v novi hiši. Moste,
Poljska pot 29. 2575

VEDOVA
s petletnim otrokom išče majh-
no stanovanje. Naslov v upra-
vi »Slov. Narod«. 2554

FORD LIMUZINA
z dvema vratima ugodno na-
prodaj. — Naslov pove uprava
»Slov. Narod«. 93/L

LOCENEC
star 30 let, želi le resno znanje
s samostojno gospoditvijo, lo-
čenko ali vdovo. Na premoženje
in poklic se ne ozira. Prednost
imajo s svojim stanovanjem. —
Ponudbe s polnim naslovom je
poslati na upravo »Slovenskega
Naroda« pod »Lepa bodočnost
2566«. Tajnost strogo zjamče-
na.

NA OBROKE
lahko kupite kar potrebujete
skoraj v vseh večjih ljubljanskih
trgovinah s posredovanjem
Kreditne zadruge detajlnih tr-
govcev v Ljubljani, Cigaletova
ulica 1 (pri sodniji). 93/L

POZOR! POZOR!
prašički na
ražnju pečeni
Gostilna Prepeluh

MAGISTER RECEPTARIUS
z daljšo prakso, vešč slovenskega
in nemškega jezika, se išče
za mestno lekarno na Štajer-
skem. Nastop 1. oktobra, even-
tualno pozneje. Obširne ponud-
be pod šifro: »Magister 2495«
na upravo »Slovenskega Naro-
da« v Ljubljani.

STALNEGA ČUVAJA
se išče. Prednost imajo samci
v pokoji ali invalidi s pokoj-
nino. Natančneje se poizve:
Ljubljana 7, Podmilščakova
šte. 4. 2549

URE POPRAVLJA
renovira — večletno jamstvo
— Fran Korošec, urar, Ljub-
ljana, Sv. Petra cesta 55/1,
vhod Vidovdanska cesta št. 1.

NA STANOVANJE
in hrano sprejemem gospodično
14—18 let staro v bližini Mest-
nega parka. Graz, Harrach-
gasse Nr. 3, III. Stock, rechts.

500 DINARJEV TEDESKO
plačamo zgovornim osebam s
številnimi poznanstvi! Perssons,
Ljubljana, Poštni predal 307.
Znamko za odgovor! 86/L

Mlad, konkurenca zmogel in
podjeten mojster
ALBERT CERNE V ZGORNJI
SISKI

je pri novi remizi odprl delav-
nico za mizarstvo vseh strok,
opremljeno z najmodernejšimi
stroji. Vsa naročila od naj-
manjših do največjih izvršuje
v najkrajšem času po reklam-
nih cenah in dostavlja blago na
dom, zlasti pa razume želje in
zahteve nevest in ženinov.

Vsa pleskarska in
soboslikarska dela
izvršuje točno, solidno in po
konkurenčnih cenah pod garan-
cijo

J. HLEBŠ
družba s o. z.
plekarstvo in soboslikarstvo
Ljubljana, Sv. Petra c. 33.

POZOR!
Prodasta se 2 dobro vpeljani
gostilni in več stavbnih par-
cel, lepa vila z večjim vrtom.
Več pove: Podmilščakova uli-
ca št. 4, Ljubljana 7. 2548

Hotel Miklič odda

lepo urejeno
garažo

po nizki mesečni najemnini.

Klavirji!
pianini

Kupujte na obroke
od Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Bö-
sendorfer, Steinway, Förster,
Petrof, Hözl, Stingl original,
ki so nesporno najboljši! (Lah-
ka, precizna mehanika.) Pro-
daja jih izključno le sodni iz-
vedenec in bivši učitelj Glas-
bene Maticе

Alfonz Breznik

Aleksandrova cesta št. 7
(vokal Beethovnovе ulice)
Najcenejša posojevalnica.

Kam pa, kam jutri!

Na grilovo nedeljo v gostilno k »Špancu«. Tam bodo na
ražnju pečeni prašički. — Točijo se priznana najboljša do-
lenjska in štajerska vina. — Za obilen obisk se priporoča

S. NEŽKA

prvo sprejemnico za barvanje in kemično snaženje

pri krojaču A. PREZELJ, Vošnjakova ulica 4 (preje Cesta na
gorenjski kolodvor). — V krojačnici se popravljajo vsake vrste
snažena in barvana oblačila. Postrežba točna! Cene solidne!

A. PREZELJ, krojač.

A. WAGNER, barvar.

OCARINJENJE

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro,
skrbno in po najnižji tarifi

RAJKO TURK
carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9
(nasproti carinarnice). — Revizija pravičnega zaračunava-
nja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije
brezplačno.

OSVALD DOBEIC

Ljubljana

PRED ŠKOFLJO ŠTEV. 15

priporoča svojo bogato zalogo galanterijskega, kratkega in
modnega blaga po najnižjih cenah.

Velika izbira vseh vrst nogavic, D. M. C. in C. M. S. pred-
metov.

NA DEBELO!

NA DROBNO!

Specijelni entel oblek in volan

francoski sistem pri

Matek & Mikeš, Ljubljana

(poleg hotela Štrukelj)

»BREDA« žepni robci sm. Din 2.—. — Namodernejše
vezenje zaves, pregrinjaj in perila.

Najboljši brnski blagovi

Zajamčeno čistotnost

moške in damske blagove

zadnjih novosti za

jesensko in zimsko sezijo

raspoložljiva starorenomirana zloga tvornice sukna

SIEGEL-IMHOF, BRNO

Palackého tř. 12, Českoslovaška.

Največja izbira. — Najnižje cene. — Najso-
bnejša izvršitev vseh naročil. — Na zahtevo vzorci
zastonj in poštne prosto.

Prometni zavod za premog

d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo

PREMOG
domači in inozemski za domačo
kurjavo in industrijske svrhe

KOVAŠKI PREMOG vrst
vseh

KOKS livarniški, plav-
žarski in plinski

BRIKETE

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D.

v LJUBLJANI, Miklošičeva cesta št. 15/L

